

ÜNİTE

1

FELSEFEYİ TANIMA

1. Evrendeki varlıkların asıl özünün ne olduğunu anlamaya ve sorgulamaya çalışan filozof, bu düşünsel çabasını mantıksal argümanlarla temellendirir. Fakat filozof, aynı zamanda toplumsal duyarlılığı olan bir insandır. Bu nedenle teorik çalışmalarda bulunurken toplumsal yaşamda geçerli olan değer yargılarını da sorgulamak zorundadır.

Bu parçadan yola çıkılarak filozoflar hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Mahiyete yönelik bilgilerin peşindedirler.
B) Sorgulamaları rasyonel bir temelde ilerler.
C) Olgusal çalışmalarla teorilerini kanıtlamaya çalışırlar.
D) Ahlak ve siyaset konularını da ele alırlar.
E) Eleştirel bir etkinlik içerisindedirler.

2. MÖ 6. yy.da, dünyanın farklı yerlerinde yaşayan düşünürler yaşadıkları toplumlara ait geleneksel söylemlerden ve dinî inanışlardan korkmadan, evrende olup bitenleri kendi zihinleri ile anlamaya çalışmışlardır. Kendilerine anlatılan hikâyeleri ve hurafeleri bir kenara bırakarak, gerçekliği açık ve seçik olarak yakalamayı amaçlamışlardır. İnsanların felsefi yolculuğu da bu çaba ile başlamıştır.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi insanların kendilerine felsefi bir yol aramaya başlamasının nedenlerinden biridir?

- A) İnsanların pratik yaşamlarını kolaylaştırmak istemeleri
B) Mitolojik açıklamaların hakikate ulaşamaması
C) Kültürel etkileşimlerin artması
D) Bilimsel çalışmaların insanları düşünceye değil, olgulara götürmesi
E) İnanç sistemlerinin mantıksal açıdan temellendirilmekten tenmesi

3. • Felsefe, ilkelerin ya da ilk nedenlerin bilgisidir. (Aristoteles)
• Felsefe, insanın gücü ölçüsünde ebedi ve külli olan varlıkların hakikatini, mahiyet ve sebeplerini bilmesidir. (El Kindi)

Bu iki felsefe tanımının ortak noktası aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Felsefe, öznel bir etkinliktir.
B) Felsefede her cevap yeni bir soru barındırır.
C) Felsefe, şeylerin özünü arama çabasıdır.
D) Felsefe, sistemli bir düşünme etkinliğidir.
E) Felsefe, çağın koşullarından etkilenir.

4. “Varlık var mıdır?” gibi felsefi bir soruyu anlayabilmemiz için tarihsel olarak 20. yüzyılda yaşayan Heidegger’i bilmemiz gerekir. Ancak Heidegger’i anlamak için de tüm felsefe tarihini bilmemiz gerekir.

Bu parçada felsefenin hangi özelliği üzerinde durulmuştur?

- A) Öznel bir düşünce etkinliğidir.
B) Rasyonel bir düşüncedir.
C) Kesin bilgiye ulaşmak amacıyla değildir.
D) Teorik bir etkinliktir.
E) Kümülatif bir düşüncedir.

5. Öznel bir düşünme etkinliği olan felsefe, her filozof için farklı bir anlam barındırır. Bu nedenle felsefe ile uğraşan her kişi, kendi yöntemini, sınırını ve temellendirmelerini oluşturur. Ayrıca felsefe, refleksif bir yapıda olduğu için sürekli kendi üzerine düşünen ve kendini düşündüğü her anda farklı bir anlam bulan bir etkinliktir.

Bu parça aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı olabilir?

- A) Felsefenin olgusal olmamasının nedeni nedir?
B) Felsefe ile bilim arasındaki farklar nelerdir?
C) Felsefe bir inanç sistemi midir?
D) Felsefenin birden fazla tanımının olmasının nedeni nedir?
E) Felsefe yapmak sadece filozofların işi midir?

6. MÖ 6. yüzyılda yaşamış bir filozof olan Thales’e göre felsefe, insanın merak ve hayret duygularını gidermek için yaptığı düşünsel bir etkinlik iken Orta Çağ’da yaşamış bir filozof olan Augustinus için dinî bilgileri temellendirmek amacıyla kullanılan bir araçtır. 19. yüzyılda ortaya çıkan mantıkçı pozitivistlere göre ise felsefenin işlevi, bilimsel açıklamaların dil analizini yapmaktır ve felsefenin bunun dışında bir tanımı yoktur.

Bu parçada vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisi olamaz?

- A) Felsefe, bulunduğu dönemin koşullarından etkilenir.
B) Felsefenin birden fazla tanımı vardır.
C) Felsefi akımlar veya filozoflar, felsefenin tanımını belirler.
D) Felsefe, dilsel ve düşünsel bir etkinliktir.
E) Felsefe tüm soruların kesin cevaplarına ulaşmıştır.

7. Felsefi sorular, evrende olup biten olayların veya olguların ardındaki ilk nedenleri bulmayı amaçlayan ve bulduğu cevapları mantıksal olarak ortaya koyan tümel, öznel ve varlığın kökenlerine inen sorulardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi felsefi bir soru olabilir?

- A) İnsan bilgisinin sınırı nedir?
B) Ametallerin özellikleri nelerdir?
C) Boşlukta cisimler yere düşer mi?
D) Monarşik devletin demokratik devletten farkı nedir?
E) Canlıların ortak özellikleri nelerdir?

8. Orta Çağ Avrupa’sında Hristiyan teolojisinin mantıksal temellendirilmesi felsefe ile yapılırken 15 ve 16. yüzyıllarda Rönesans ve Reform hareketlerinin düşünsel temelleri de felsefe tarafından atılmıştır. Aydınlanma çağında yaşanan bilimsel gelişmelerle birlikte felsefe, siyasal alanda eşitlik ve özgürlük düşüncesinin yayılmasını sağlamış ve Fransız İhtilali’nin ortaya çıkmasına etki etmiştir. Böylece insan aklına olan güven artmış ve pozitivist felsefe 19. yüzyıla damga vurmuştur.

Bu parçada felsefenin hangi işlevi üzerinde durulmuştur?

- A) Bireysel işlev
B) Bilimsel işlev
C) Toplumsal işlev
D) Pragmatik işlev
E) Olgusal işlev

9. "Kalem nedir?" diye bir soru sorduğumuzda kalemin özelliklerini sıralayabiliriz veya onu başka nesnelere ayıran farkları açıklayabiliriz. Bu tarz sorular ve açıklamalar günlük hayatta kullanılır ve sıradan niteliktedir. Ancak kalem üzerine düşünen bir varlık olarak "Ben kimim?" sorusu, öznenin varlığına yöneliktir ve felsefi bir karaktere sahiptir.

Buna göre felsefi bir soru hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Varlığın özünü anlamayı amaçlar.
B) Deneysel olarak açıklanabilir.
C) Olgular arasındaki ilişkileri ele alır.
D) Hakikati elde eden bir yapıdadır.
E) Genelgeçer bilgilere ulaşmayı amaçlar.

10. Felsefe, kişilere bir bakış açısı sağlar. Kişi, bu bakış açısıyla ele aldığı problemleri, içinde çelişki barındırmadan bütünsel anlamıyla çözümler. Böylece kişi, felsefi problemler karşısında nerede duracağını veya hangi argümanları kullanacağını bilir. Eğer kullandığı argümanlar düşünsel hedefine ulaşmıyorsa bu argümanların üzerine eğilerek yeni çözüm yolları bulur. Her çözüm yeni bir problem doğurduğu için felsefi arayış hiçbir zaman bitmez.

Bu parçada felsefenin hangi özelliğinden söz edilmemiştir?

- A) Yığılımlı ilerler.
B) Refleksif bir bilgidir.
C) Özneldir.
D) Tutarlıdır.
E) Sürekli yolda olan bir düşüncedir.

11. • "Mutlulukla kastedilen hazzın varlığı ve acının yokluğudur; mutsuzluk ile kastedilense acının varlığı ve hazdan yoksun olmaktır." John Stuart Mill (1806 - 1873)
• "Mutsuzsan geçmişte yaşıyorsun. Endişeliysen gelecekte yaşıyorsun. Huzurluysan şu anda yaşıyorsun." Lao Tzu (MÖ 531)
• "Mutluluğun sırrı; daha çok olanı aramakta değil, daha azın tadını çıkarma kapasitesine ulaşmaktır." Sokrates (MÖ 470 - 369)

Yukarıda verilen mutluluk tanımlarının birbirlerinden farklı olmasının nedeni felsefenin hangi özelliğinden kaynaklanır?

- A) Evrensel olmasından
B) Kümülatif olmasından
C) Rasyonel olmasından
D) Dogmatikliğe yer vermemesinden
E) Sübjektif olmasından

12. Felsefe; varoluşun giziyle, bütün varoluşla, doğru düşünme yöntemiyle ve iyi davranışla ilgilenir.

Bu parçada felsefenin ilgilendiği hangi konu alanından bahsedilmemiştir?

- A) Metafizik
B) Ontoloji
C) Mantık
D) Etik
E) Bilgi Kuramı

1. Tarih kitaplarında felsefenin MÖ 6. yüzyılda Antik Yunan medeniyetinde başladığı yazmaktadır. Ancak çok daha önce Hindistan'da, Çin' de, Mısır'da veya Mezopotamya'da felsefi düşüncenin ibareleri görülmektedir. Hatta belki bilgisine sahip olamadığımız tarihsel dönemlerde bile felsefi düşünce vardı. Bu nedenle felsefenin başlangıcı için bir tarih vermenin pek de doğru olduğunu düşünmüyorum. Ancak insanlık var oldukça felsefi düşüncenin de var olacağını açık yüreklilikle söyleyebilirim.

Bu parçadan felsefe hakkında aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Felsefi düşünce, siyasi güçlerin etkisi altında kalmıştır.
B) Felsefi düşünce, insanların pratik ihtiyaçlarına yönelik olmadığı için geç başlamıştır.
C) Felsefe, hayatı sorgulamaya çalışan düşünme biçimidir.
D) Felsefe, varlık üzerine düşünmeye başlayınca ortaya çıkmıştır.
E) Felsefe insanın tüm varlık yapısı ve yaşamının öyküsüdür.

2. Düşünen bir öznenin bir nesneye veya kavrama yönelmesi sonucunda ortaya çıkan şeye bilgi denir. Eğer düşünce, tümevarım yöntemi ile somut varlık alanını inceleyip bilinen bir gerçeklikten hareket ediyorsa olgusal bir bilgiye; nesnelere üzerinden değil de nesnelere ortak özellikleri üzerinden yapılan soyutlamalardan hareket ediyorsa kavramsal bilgiye ulaşır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi olgusal bir bilgi değildir?

- A) Hava sıcaklığı bugün 21 dereceyi gösteriyor.
B) Cisimler, yer çekimli ortamda bırakıldığında düşerler.
C) İnsanın var olmak veya var olmamak dışında bir seçeneği yoktur.
D) Tahta, yanabilen bir cisimdir.
E) Yükseldikçe basınç düşer.

3. Felsefe; araştıran eleştiren, bilginin ve varlığın ilk nedenlerine ulaşmayı amaçlayan ve farklı düşünsel çıkarımları mantıksal kanıtlamalarla destekleyen bir düşünme biçimidir.

Bu parçada felsefenin hangi özelliğinden bahsedilmiştir?

- A) Öznel bir etkinlik olduğu
B) Sorgulamayı temele aldığı
C) Bir tür anlama çabası olduğu
D) Nesnelere mahiyetine yöneldiği
E) Toplumsal olguları konu edindiği

4. Kant; bilgiyi, deneysel dünyadan edinilen verilerin düşünce yetilerimiz tarafından işlenmesi ve düzenlenmesi ile oluştuğunu söyleyerek sınırlandırmıştır. Böylece metafizik dünyaya ait bilgilerin varlığı veya yokluğu hakkında bilgi sahibi olamayacağımızı dile getirmiştir. Kant'tan sonra birçok filozof, bizim sınırları hakkında farklı felsefi yanıtlar oluşturmuştur ve oluşturmaya devam edecektir. Ancak Kant'ın verdiği bu cevap biriciktir.

Burada felsefenin hangi iki özelliği üzerinde durulmuştur?

- A) Öznel olması – Sorularının evrensel olması
B) Sistematiği olması – Rasyonel olması
C) Tarihinden soyutlanamaması – Merak ve hayret kaynaklı olması
D) Kümülatif olması – Dogmatik olmaması
E) Tutarlı olması – Refleksif olması

5. Newton'un hareket kanunları, bir cisim üzerine etki eden kuvvetler ve cismin hareketi arasındaki ilişkileri ortaya koyan üç yasadandır.

- Cisme hiçbir kuvvet etki etmiyorsa o cisim hareket durumunu korur. Hareketsizse hareketsizliği devam eder.
- Bir cisim üzerindeki net kuvvet, cismin kütlesi ve ivmesinin çarpımına eşittir.
- Her etkiye karşılık, eşit ve zıt büyüklükte bir tepki vardır.

Bilimsel alanda bu tarz yasalar varken felsefede bu yasaların olmamasının sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- Felsefe, sadece metafizikle ilgilenen bir alandır.
- Felsefe, yöntemsel bir etkinlik değildir.
- Felsefenin soruları, evrensel niteliktedir.
- Felsefe, deneysel bir etkinlik değildir.
- Felsefe, tutarlı bir düşüncedir.

6. Protagoras'a göre, insan her şeyin ölçüsüdür ve gördüğümüz her şey sadece bize görüldüğü gibidir. Yani mutlak ve değişmez bir hakikat yoktur. Bilgi bireylerin algısına, toplumsal, kültürel ve kişisel eğilimlerine göre değişir. Sokrates'e göre ise disiplinli ve sıkı bir düşünme ile insan ruhunda saklı olan evrensel doğru bilgilere ulaşabiliriz. Birbirinden farklı bu iki görüşten hangisinin doğru olduğunu söylemek oldukça güçtür. Ama "Felsefe ile uğraşmanın en güzel yanı da böyle bir güçlükle karşılaşmaktır."

"Felsefe ile uğraşmanın en güzel yanı da böyle bir güçlükle karşılaşmaktır" **sözü ile anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?**

- Felsefe, kavramsal düşünme sanatıdır.
- Felsefe, olgusal sorunlarla uğraşmaz.
- Felsefe hakikate erişmeyi değil, bilgeliğin peşinde olmayı amaçlar.
- Felsefe, dogmatik yargılardan uzak bir düşünmedir.
- Felsefi sorular evrensel niteliktedir.

7. Sokrates, çarşıda ve pazarda gezerken yaptığı felsefi tartışmalarda herkesin zihninde ortak bulunan ve varlığın gerçek özüne ait bilgilerin ortaya çıkarılmasını amaçlamıştır. Hayatın anlamını, neyin gerçekten iyi olduğunu, insanın yaşam amacının ne olması gerektiğini sorarak Atinalı gençlerin toplumdaki eskimiş ahlak yargıları sorgulamalarını istemiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi felsefenin işlevlerinden değildir?

- Hayatı anlama
- Özgün fikirler elde etme
- Geleneksel düşünceleri temellendirme
- Eleştirel bir düşünce oluşturma
- Bilme isteğini geliştirme

8. "Dış dünyada nesnel bir varoluşa sahip olan, var olan şeylerin tamamını kapsayan ve insan zihninden bağımsız olarak var olan her şey" **olarak tanımlanan kavram aşağıdakilerden hangisidir?**

- Tutarlılık
- Bilgi
- Doğruluk
- Gerçeklik
- Argüman

9. Filozoflar, deneysel alanda olgulara dönük empirik çalışmalarla argümanlarını açıklayamaz. Bu tür bir yöntem ancak bilim insanına ait olabilir. Bu nedenle bir bilim insanının, bilimsel etkinlikte bulunurken siyasi görüşlerinden inançlarından veya toplumsal yaşantısından bağımsız karar alması beklenebilir. Fakat kavramsal temellendirme yapan filozoflardan böyle bir tavır bekleyemeyiz.

Parçada bahsedilen durum felsefi bilginin hangi özelliğini ifade etmektedir?

- Subjektif olmasını
- Eleştirel olmasını
- Konuları bir bütün olarak incelemesini
- Açıklamalarında bitmişlik ya da kesinlik olmamasını
- Sistemli, düzenli ve birleştirilmiş bir bilgi olmasını

10. Karl Jaspers'a göre felsefe yapmak, düşünsel bir etkinlik olduğu için başkasına öğretilemez, Çünkü felsefede deneysel olarak kanıtlanmış açıklamalar yoktur. Ancak hangi düşünsel ilkeler temelinde felsefe yapılacağı kişilere anlatılabilir. Çünkü tutarlı, bütünlüklü ve çelişki barındırmayan yargılara ulaşmak felsefenin amaçlarındandır.

Bu parça da felsefi düşüncenin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Kapsayıcı ve bütünleştiricidir.
- B) Akla ve mantığa dayanır.
- C) Eleştirel (kritik) bir bilgidir.
- D) Yığılan bir bilgidir.
- E) Subjektiftir.

12. Özne ile nesne arasında kurulan ilişkiden bilgi doğar. İnsan karşısına aldığı her bir varlığı veya olguyu bilginin nesnesi hâline getirebilir. Sosyolojik, siyasal, bilimsel veya gündelik yaşamdaki her olay veya olgu, bilginin konusu olabilir. Aynı zamanda insanın kendi varlığı da bir başka öznenin bilgi nesnesi olabilir. Bugün nesnelere üzerine düşünen bir özne olarak var olan "ben", yarın bir başka öznenin üzerinde düşündüğü sıradan bir bilgi nesnesi hâline gelebilir. Hatta kendi üzerine düşünen birey, kendisini dahi bir nesne hâline getirebilir.

Buna göre bilgi hakkında aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur?

- A) Bilginin doğruluğu görecelidir.
- B) Genelgeçer doğru bilgiler mümkündür.
- C) Bilgi, olgusal alan içerisinde sınırlıdır.
- D) Refleksif bilgi mümkündür.
- E) Bilgi, tarihsel süreçte yanışlanabilir.

11. • Tüm var olanların temelindeki ortaklığı arayan felsefenin serüveni hiç bitmez.
- Felsefede sorular cevaplardan daha önemli olduğu için her cevap yeni bir soru doğurur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bir filozofun düşünsel tavrı olabilir?

- A) Geleneksel otoritelere uygun görüşler üretmek
- B) Toplumun genelinin kabul ettiği yargılara uygun fikirler geliştirmek
- C) Hiçbir kesin cevap bulamayacağını bile bile düşünme amacıyla sürekli yolda olmak
- D) Sunulan bilgileri olduğu gibi kabul etmek
- E) Toplumsal değerleri sarsacak açıklamalardan uzak durmak

ÜNİTE 2

1. Felsefi düşünce, varlığa veya olgulara yönelen gelişigüzel bir düşünme biçimi değildir. Felsefe, yöneldiği nesneyi kendisine ait akıl yürütmelerle açıklamaya çalışan bir düşünme etkinliğidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi felsefi düşünmeye örnek olabilir?

- A) Akşam ne yiyeceğini düşünmek
B) Yarın yapılacak matematik sınavını düşünmek
C) Varlığın tümel olup olmadığını düşünmek
D) Yer çekiminin nasıl çalıştığı üzerine olgusal düşünmek
E) İlk defa gördüğü bir oltanın nasıl kullanılacağı üzerine düşünmek

2. Masamın üzerinde bulunan kalemin, yuvarlanarak yere düştüğünü gördüm. Yukarıdan dökülen bir bardak suyun da hareketinin aşağı yönlü olduğunu gözledim. Bir insanın ayağının takılarak düşmesinin de aşağı yönlü olduğunu gördüm. Demek ki gerçekten Newton'un kanıtladığı gibi bir yer çekiminden bahsedebiliriz.

Bu parça, aşağıdaki akıl yürütme biçimlerinden hangisinin örneği olabilir?

- A) Tümdengelim
B) Analoji
C) Yargı
D) Tümevarım
E) Diyalektik

3. Doğruluk, sadece yargılarımız için geçerlidir. "Bütün kuğular beyazdır." şeklinde bir yargıda bulunabilirim ve bu yargımın gerçekliğe uygunluğuna göre doğru veya yanlış bir değer alacağını bilirim. Ancak gördüğüm bir siyah kuğu, sahip olduğum yargıyı yanlışlayabilir. Ama o siyah kuğu, kendi gerçekliği ile hep vardır.

Buna göre "doğruluk" hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Gerçek bir varlık, doğruluk veya yanlışlık içermez.
B) Doğruluk, gerçekliğe uygunluktur.
C) Doğruluk, dil ile ilgilidir.
D) Doğruluk, önermelere ait bir niteliktir.
E) Doğruluk, bir varlık ilkesidir.

4. I. Öznel olma
II. Kesin olma
III. Sistemli olma
IV. Olanı olduğu gibi kabul etme
V. Olgusal olma

Yukarıdakilerden hangileri felsefenin özelliklerindedir?

- A) I ve III   B) III ve IV   C) II ve V
D) IV ve V   E) II ve III

5. **Aşağıdakilerden hangisi önermenin tanımıdır?**

- A) Bir görüşü doğrulamak veya temellendirmek için geliştirilen, bir ya da daha fazla öncülden belli bir sonucun çıkarıldığı kanıtlama biçimidir.
B) En az iki terimden oluşan, bir yargı bildiren ve bir doğruluk değerine sahip cümledir.
C) Düşünceyi kanıtlamak için "olumlu sebepler" ortaya koymaktır.
D) Karşı çıkılan görüşün yanlış yönlerini nedenleriyle birlikte ifade etmektir.
E) Bir duruma, olaya, fikre veya bir nesneye karşı kişinin sahip olduğu bakış açısıdır.

6. Filozoflar olgusal doğrulamalar kullanmazlar. Bu nedenle kavramsal yargılarının teorik gerekçelerini göstermeleri ve ortaya koydukları kavramların ya da soruların dayanaklarını analiz etmeleri gerekir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi filozofların düşünsel tavırlarına uygun değildir?

- A) Rasyonel bir etkinlikte bulunurlar.
B) Nesnel görüşler bildirirler.
C) Zihinsel çözümlenmelerde bulunurlar.
D) Kavramsal temellendirmeler yaparlar.
E) Deneysel çalışmalarda bulunmazlar.

7. • "İnsan düşünen bir varlıktır." önermesi, düşünme özelliğinin sadece insana has olduğunu bildirir.
• "Aristoteles bir canlıdır." önermesi canlı olma özelliğinin benzer başka varlıklarla paylaşılan bir ortaklık olduğunu bildirir.

Yukarıda "ilişkileri bakımından" hangi kavramlar örneklenmiştir?

- A) Özlük – İlintilik
B) Doğruluk – Gerçeklik
C) Felsefe – Hikmet
D) Tümdengelim – Tümevarım
E) Tutarlılık – Temellendirme

FUZION

8. I. Bütün filozoflar bilgedir.
Sokrates filozoftur.
O hâlde Sokrates bilgedir.
II. Her insan akıllıdır.
Her akıllı duyguludur.
O hâlde her insan duyguludur.
III. Demir ısıtılınca genişir.
Altın ısıtılınca genişir.
Bronz ısıtılınca genişir.
O hâlde bütün metaller ısıtılınca genişir.

Yukarıdaki akıl yürütmelerden hangileri bir dedüksiyondur?

- A) II ve III   B) I ve III   C) I ve II
D) Yalnız I   E) Yalnız III

9. Analojik düşünme aynı veya yakın özelliklere sahip iki ya da daha fazla şeyin, birinde bulunan bir özelliğin diğerinde de olduğunu mantıksal olarak göstermeye çalışır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi analojik düşünme için söylenildiğinde yanlış olur?

- A) İki varlık arasındaki ortaklığı belirtir.
B) Bir tür akıl yürütme işidir.
C) Benzerliklere dayanarak çıkarım yapar.
D) Şeylerden biri için ifade edilen nitelik diğeri için de geçerli olmalıdır.
E) Genelleme yapan bir düşünme biçimidir.

10. Herakleitos'un değişim ve oluş probleminin ardında şöyle bir akıl yürütme vardır: Her şey her an akar, bir nehre iki kere girilmez çünkü evrende sürekli bir değişim vardır. Değişen şeylerin sabit bilgisi olamayacağı için doğru bilgiye ulaşmak da mümkün değildir.

Herakleitos'un değişim düşüncesini bu şekilde analiz edip gerekçelendirilmesine verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çıkarım
B) Temellendirme
C) Tutarlılık
D) Nedensellik
E) Doğrulama

11. Aşağıdakilerden hangisi felsefi bir soru olamaz?

- A) Hareket ve kuvvet arasındaki ilişki nedir?
B) Doğru bilginin kaynağı nedir?
C) Ahlaki iyi nedir?
D) İdeal bir devlet düzeni var mıdır?
E) Ben kimim?

12. Aristoteles'e göre evrende olan biten olaylar arasında bir uyum, düzen ve bağlantı vardır. Belli nedenler belli sonuçları doğurur ve bu sonuçlar da bir süre sonra başka olayların nedeni durumuna geçer. Evrendeki kozmolojik ilişki böyle bir nedensellik ile açıklanabilir. Gazali ise neden ile sonuç arasında bir bağlantı olmadığını savunur. Gazali'ye göre, Tanrı isterse çok farklı koşullar içerisinde bir dünya yaratabilir veya bu dünyada mucizelere sebep olabilir. Öyle ki pamuk ile ateş yan yana geldiğinde bir yanma olayının olmayacağını söylemek her zaman mümkündür.

Parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Evrende bir rastlantısallık vardır.
B) Evren akıl ile kavranabilir bir yapıdadır.
C) Her şeyin deneysel bir açıklaması vardır.
D) Nedensellik hakkında ancak subjektif görüşlerimiz olabilir.
E) Değişim her varlığın özünü oluşturur.

1. Bir felsefe sınavında sorulan soruya şu cevaplar verilmiştir:
- Olgusal alan dışında bir varlığın bilgisine sahibi olamayız.
  - Metafizik varlıklar akıl ile bilinebilir.
  - Tanrı'nın varlığı veya yokluğu hakkında kesin bir yargıda bulunamayız.

Bu sınavda sorulan soru aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Bilgi göreceli midir?
- B) Bilgi hangi yöntemle elde edilmelidir?
- C) Bilgimizin sınırları nelerdir?
- D) Bilginin kaynağı nedir?
- E) Bütün insanlar için ortak bir doğru ya da yanlış var mıdır?

2. Aristoteles'in fizik anlayışının temel ilkeleri şunlardır: Evrende boşluk yoktur. Boşlukta hareket mümkün değildir. Aksi durumda hız sonsuz olacaktır. Sonsuz hız anlamsızdır. Çünkü nesne, aynı anda birden çok mekân parçasında bulunmak durumunda kalacaktır. Oysaki bir nesne ancak kendisini hareket ettiren bir şey olursa hareket eder.

Aristoteles'in bu görüşleri aşağıdaki yargılardan hangisi ile çelişir?

- A) Evren, statik bir yapıdadır.
- B) Evren, mekanik ve bilimsel yasalara göre işler.
- C) Fizik yasaları doğal nedenlere bağlıdır.
- D) Evrende rastlantısal bir işleyiş bulunmaz.
- E) Hareket, belli bir nedene bağlı olarak oluşur.

3. "Kediler dört ayaklıdır." önermesi dış dünyaya bakıldığında ve kedilerin dört ayaklı olduğu görüldüğünde doğru değerini alır. Fakat yalın hâliyle "Kedi" hakkında, "Kedi doğrudur." veya "Kedi yanlıştır." gibi bir yargıda bulunulamaz. Çünkü kedi sadece gerçek bir varlığı göstermektedir.

Buna göre doğruluk ve gerçeklik ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlış olur?

- A) Gerçek varlıkların doğruluklarından söz edilemez.
- B) Doğruluk, dil ve yargılarla ilgilidir.
- C) Gerçeklik, somut ve nesnel olarak var olmaktır.
- D) Gerçeklik, insan bilincine bağlıdır.
- E) Doğruluk, yargıların nesnelere uygun düşmesidir.

4. Felsefi argümanlar hem kendi içlerinde hem de argümanı oluşturan filozofun tüm görüşleriyle tutarlı olmalıdır. Çünkü sadece mantıksal kurallara uygun olarak çelişki içermeyen bir argüman olgusal ve kavramsal bir bütünlük meydana getirebilir.

Buna göre tutarlı felsefi argümanlar hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Filozofun sağlam bir düşünsel çerçevede hareket etmesini sağlar.
- B) Filozofa dış dünyada işe yarar bilgiler verir.
- C) Filozofun görüşlerinin birbiriyle örtüşmesini sağlar.
- D) Filozofa bir doğruluk ölçütü oluşturur.
- E) Filozofun yargılarını geçerli kılar.

5. Kant'a göre, "Felsefe, akla dayanan nedenlerle kendini meşru kılmak veya haklı çıkarmak iddiasında olan zihinsel bir etkinlik biçimidir." Yani felsefe, her türlü akıl yürütmeyi sağlam gerekçelerle ortaya koymayı sağlar.

Buna göre Kant'ın bu sözünden yola çıkılarak aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşamaz?

- A) Felsefe, kişiyi varlık ve bilgi konusunda bilinmeyene sürükler.
B) Felsefe, tutarlı bir düşünme biçimidir.
C) Felsefe, geçerli argümanlar oluşturmak amacıyla.
D) Felsefe, kavramsal bir düşünme şeklidir.
E) Felsefede temellendirme yapmak esastır.

6. • Hiçlik var mıdır?
• Özgür irade ile karar vermemiz mümkün müdür?
• Ölümden sonra bir yaşam mümkün müdür?
• Objektif ve genel geçer bilgiler var mıdır?

Aşağıdaki felsefe alanlarından hangisinin bir sorusu yukarıda verilmemiştir?

- A) Epistemoloji   B) Estetik   C) Ontoloji
D) Din Felsefesi   E) Etik

7. Demokritos'a göre dil, doğadaki varlıkların sesle yapılmış taklitleri olan kelimelerden oluşur. Ama ilk kelimeler zamanla yerlerini yeni kelimelere bırakır, asıl hâllerinden farklılaşırlar. Bu yeni kelimeler, farklı bölgelerden gelen insanların kendi aralarında yaptıkları anlaşmalardan meydana gelir.

Parçadan yola çıkılarak dil hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Dil, kültürel bir ögedir.
B) Dil ile ifade edilemeyen varlıkların da gerçeklikleri vardır.
C) Dil, kendini yenileyebilir.
D) Dil, gerçekliğin taklit yoluyla söze dökülmesidir.
E) Dil, doğayı anlamlandırmak için oluşturulmuştur.

8. Tekil olaylardan hareketle genel yargılara ulaşmayı amaçlayan akıl yürütme yöntemine tümevarım denir. Tümevarımsal akıl yürütmede, ne kadar fazla tekil gözlem yapılırsa o kadar güvenilir ve geçerli yargılara ulaşılır.

Buna göre tümevarımsal akıl yürütme hakkında aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Deneye konu olabilen varlıklarla ilgilidir.
B) Olgusal içeriklidir.
C) Gelecek hakkında kesinliğe yakın bilgiler verir.
D) Özel bilgilerden tümel bilgilere ulaşmayı amaçlar.
E) Evrensel yargılardan hareketle açıklama yapar.

FUZION

9. Sorduğumuz her soru bir cevap arayışı içinde olduğumuzu gösterir. Ancak bir sorunun var olabilmesi için öncelikle soru soran bir özneye ve soru sorulan bir bilgi nesnesine ihtiyaç vardır. Felsefi bir soru ise soru yöneltilen bilgi nesnesinin en son nedenlerine kadar ulaşmak amacıyla.

Bu parçada bir felsefi sorunun hangi özelliğinden söz edilmektedir?

- A) Öznelliğinden
B) Nesnelliğinden
C) Varlığın temelini araştırmasından
D) Kesin sonuçlar vermesinden
E) Zaman ve mekânla sınırlı olmasından

10. "Tanrı var mıdır?" gibi bir felsefi soru karşısında deist, ateist, teist veya agnostik bir tavır alabilirsiniz. Ama aldığımız bu tavrın gerekçelerini karşınızdakilere anlatmak zorundasınız.

Bu parçada felsefenin hangi özelliğinden bahsedilmektedir?

- A) Dogmalardan uzak bir düşüncedir.
- B) Tarihsel ve toplumsal koşullardan etkilenir.
- C) Hakikati elde etme amacıdadır.
- D) Temellendirmeye dayalı bir düşüncedir.
- E) Bütünü kavramak amacıdadır.

11. I. Nesnelerin ya da durumların ortak özelliklerini kapsayan, onları ortak bir ad altında toplayan, genel tasarımlardır.
- II. Çıkarım yoluyla ispatlara veya kanıtlara ulaşmaya çalışan düşünme biçimidir.
- III. Doğru düşünmenin kurallarını, yöntemlerini, ilkelerini, kavramlar arası ilişki ve yasaları ortaya koymaya çalışan formel disiplindir.

Yukarıda açıklamaları verilen kavramlar sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Açıklama – Temellendirme - Felsefe
- B) Önerme – Argüman – Etik
- C) Kavram – Akıl Yürütme – Mantık
- D) Dil – Düşünce – Anlam
- E) Gerçeklik – Doğruluk – Bilim

12. Dil, bireyin zihnini oluşturan ve benliğini biçimlendiren temel unsurdur. Bir teori üretmek, bir icatta bulunmak, yeni bir bilgi oluşturmak ancak dil ile mümkündür. Dil, dünyayı anlatabildiğimiz yegane şeydir. Günlük ihtiyaçlarımızdan sanatsal çalışmalarımıza kadar her şey dile ihtiyaç duyar.

Buna göre dil ve düşünce arasındaki ilişki hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Dil ve düşünce insana özgü niteliklerdir.
- B) Dil, insanın tüm yapıp etmelerini anlamlı bir biçimde aktarma aracıdır.
- C) Dil ve düşüncenin işlev ve işleyişi birbirinden farklıdır.
- D) Dilin gelişiminin durması düşüncenin de gelişiminin durması demektir.
- E) Dil, düşünmeyi yaratan bir etkinliktir.

FUZION+

13. Antik Yunan'daki düşünme biçimlerinden biri de bir fikrin karşılıklı tartışma sonunda kanıtlanmasıdır. Herakleitos ve Sokrates, tartışma ve söyleşme anlamına gelen bu teknik ile felsefelerini icra etmişlerdir. Karşıt düşüncelerin tartışılması olarak adlandırılan bu düşünme biçimi günümüzde varlıkların oluşum sürecini, karşıtı ile çatışma ve sonunda bir uzlaşım ile dengeleme olarak açıklayan düşünce öğretisine dönüşmüştür.

Yukarıdaki parçada açıklanmak istenen felsefi kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Diyalektik
- B) Mekanizm
- C) Kartezyen dualizm
- D) Relativizm
- E) Mantık

ÜNİTE

3

FELSEFENİN TEMEL
KONULARI VE
PROBLEMLERİ

- Var olanı var olması bakımından ele alır.
• Varlığın özü ve oluşu gibi problemlerle ilgilenir.
• Doğanın temel unsurunu bulmak ister.
• Töz problemini inceler.

Yukarıda özellikleri verilen felsefe alanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Epistemoloji   B) Aksiyoloji   C) Ontoloji
D) Etik   E) Estetik

- Metafizik, varlık olmak bakımından varlığı ve varlığın özüne ait nitelikleri inceleyen bilimdir. Ancak metafizik, doğa bilimi anlamında bir bilim değildir. Çünkü metafizik varlığı parçalara ayırmaz, varlığı en genel hâli ile kavramak ister. Böylece ilk ilkelere ve en yüce nedenlere ulaşmayı amaçlar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi metafiziğin tanımına uygun olur?

- A) Duyusal dünyanın bilgisinden yola çıkar.
B) Olgusal açıklamalara önem verir.
C) Kavramları somut nesnelere dayanarak açıklar.
D) Varlığın kendisini araştırır.
E) Doğayı temel alan bilgilerin bilimidir.

- Parmenides'e göre varlık, bir ve bütündür. Varlık arasında boşluk bulunmaz. Bu nedenle kendi kendisi ile özdeş olan varlık için bir başlangıç veya bir son düşünülemez.

Aşağıdakilerden hangisi Parmenides'in varlık görüşüne uygun bir yargıdır?

- A) Varlığın durağan bir yapısı yoktur.
B) Varlık, maddesel karakterlidir.
C) Tüm evren canlı bir organizmanın özelliklerine sahiptir.
D) Varlıkta değişim söz konusu değildir.
E) Her varlık başka varlıklarla etkileşim içindedir.

4. • Taoizmin kurucusu olan Lao Tse'ye göre, varlığın herhangi bir özünden bahsedemeyiz. Çünkü gerçeklikte var olan şey sadece karşıtlıklardır. Gerçeklik ise bir yanılsmadan ibarettir.
- Varlık konusunda nihilist bir filozof olan Gorgias'a göre, varlık sadece dilimizde bir anlam ifade eder. Bunun dışındasomut veya soyut anlamda bir varlık yoktur. Olsa bile bu varlık hakkında bir bilgimiz yoktur.

Aşağıdakilerden hangisi bu görüşlerin ortak bir yanı olabilir?

- A) Varlık, ancak insan zihninden bağımsız bir şekilde var olabilir.
- B) Varlık, ruhsal karakterli bir yapıda vardır.
- C) Sabit bir öze sahip hiçbir varlık yoktur.
- D) Evren, kendiliğinden bir gerçeklik oluşturur.
- E) Nesnelere değil idealar gerçektir.

5. Kışın gördüğümüz bir "kardelen" çiçeğinin güzel olduğunu söylememiz mümkün değildir. Çünkü tekil varlıklardaki güzellik geçicidir. Kardelenler ortadan kalktığında o çiçeklerin güzelliği de ortadan kalkacaktır. Ancak tüm güzel kardelenler yok olsa bile zihnimde neyin güzel olduğuna dair tümel ve genel bir kavram hep var olacaktır. Bu nedenle tekil olgusal güzellikler gerçek değilken tümel kavramsal güzellik her zaman gerçektir.

Bu parçada anlatılan görüşe sahip varlık felsefesi akımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Realizm   B) İdealizm   C) Nihilizm
- D) Taoizm   E) Materyalizm

6. MÖ 6. yüzyılda, Antik Yunan'da yaşayan filozofların üzerine düşündükleri ilk problem varlığın ana maddesinin ne olduğudur. Bu nedenle antik dönem filozofları, maddenin ne olduğu araştırılırken doğaya yönelmişlerdir. Mesela Anaksimenes, ilk maddenin "hava" olduğunu söylemiştir.

Bu filozofların cevaplamaya çalıştığı varlık felsefesi sorusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Varlık bir midir? Çok mudur?
- B) Varlığın mahiyeti nedir?
- C) Varlık oluş hâlinde midir?
- D) Varlık tümel midir? Tikel midir?
- E) Varlık var mıdır?

7. İdealist filozoflara göre, her varlığın geçici, duyuşsal ve algısal yönü dışında kalan, kalıcı bir özü vardır. Bu öz, soyut ve ruhsal bir karaktere sahiptir. Soyut ve ruhsal alana ait bilgiler ise sadece akıl veya sezgi ile kavranabilir.

Aşağıdakilerden hangisi idealist filozofların kabul edebileceği bir yargıdır?

- A) Gerçek varlık insan bilincine bağlı bir varlık alanındadır.
- B) Var olan her şey maddi yapıdadır.
- C) Ruhsal veya maddesel her şey değişir.
- D) Varlık, canlı bir oluş içindedir.
- E) Varlığın var olup olmadığı bilinemez.

8. Marx'a göre, maddeden başlayan varlık "tez –antitez – sentez" süreçlerinden geçerek gelişir. İster doğa alanında ister toplumsal alanda olsun her şey karşıt hâline dönüşerek varlığını biçimlendirir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Marx'ın felsefi görüşüne uygun değildir?

- A) Tüm varlıklar cisimseldir.
- B) Cisimler, diyalektik sürece tabidir.
- C) Cisimler, var olanların temelini oluşturur.
- D) Varlığın temeli mutlak ruhtur.
- E) Doğal, ekonomik ve siyasal alanlarda değişim zorunludur.

9. Thomas Hobbes'a göre, varlıkları oluşturan tek töz cisimdir. Cisimler, mekanik hareketlerde bulunur. Cisimsel olmayan hiçbir varlık yoktur. Ruh ve bilinç de ince ve seyrek cisimlerin mekanik hareketlerinden meydana gelmiştir. Mekanik nedensellik dışında hareket edebilecek ne tekil bir varlık ne de tanrısal bir varlık vardır.

Hobbes'un bu görüşlerinden yola çıkılarak aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Farklı niteliklerdeki ruh ve madde, duyu dünyasında bir arada bulunur.
 B) Evren, bir oluş içerisinde.
 C) Rastlantısal bir durum evrende bulunmaz.
 D) Varlıklar, neden sonuç ilişkisine bağlıdır.
 E) Varlıkların işleyişleri belli bir düzen içindedir.

10. I. Platon'a göre idealar dünyası; tümel, sabit, değişmez ve kalıcı varlıklardan meydana gelen gerçek dünyadır.
 II. Farabi'ye göre, var olmak için başka hiçbir varlığa ihtiyaç duymayan ve diğer tüm varlıkların var olma nedeni olan zorunlu varlık "Tanrı"dır.
 III. Hegel'e göre evren, her şeyden önce "mutlak tin" olarak var olur.

Bu felsefi görüşlerin ortak yönü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Varlık, gerçekte yokluktur.
 B) Varlık, bir düşünce veya tasarımdır.
 C) Varlık, oluş ve hareket hâlinindedir.
 D) Varlık, maddidir.
 E) Varlık, hem madde hem de ruhtur.

11. Bir varlığın aslını oluşturan şey, aynı zamanda o varlığın ne olduğunu veya nasıl olduğuna dair bir bilgi de verir. Bir varlığı o varlık yapan şey ya da varlığının gerçek yapısını oluşturan şey, o varlığın hakikatidir. Bu hakikat varlık için kalıcıdır, gelip geçici değildir ve her zaman var olacak yapıdadır.

Varlığı bu şekilde tanımlayan felsefi görüşe göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Varlık, öznel gerçekliği ile var olur.
 B) Varlık, düalist bir yapıdadır.
 C) Varlık, saf kavramsal bir yapıdadır.
 D) Hiçbir varlığın gerçekliği yoktur.
 E) Öz, varlığın gerçekliğidir.

12. Varlık felsefesi, hem fiziki evreni hem de Tanrı, ruh, ölümsüzlük, sonsuzluk gibi duyu dünyasını aşan varlıkları ele alır. Bu sebeple doğa alanı ve ideal varlıklar alanı varlık felsefesinin konusu yapar.

Bu parçada varlık felsefesinin konusunu oluşturan hangi iki alt kavramdan bahsedilmiştir?

- A) Metafizik - Ontoloji
 B) Arkhe - Töz
 C) Doğruluk - Gerçeklik
 D) Felsefe - Bilim
 E) Oluş - Süreç

1. I. Varlık, madde ve ruhun bir araya geldiği iki unsurdan oluşur.
II. Gerçek varlık tümel ve genel karakterli Tanrı'dır.
III. Hiçbir şey yoktur; olsa bile bilinemez; bilinse bile aktarılmaz.
IV. Var olan her şey maddesel niteliktedir.

Aşağıdaki varlık felsefesi sorularının hangisinin cevabı yukarıda verilmemiştir?

- A) Gerçeklik nedir?   B) Varlığın niceliği nedir?
C) Oluş mümkün müdür?   D) Varlığın niteliği nedir?
E) Varlık var mıdır?

2. Ruhsal veya maddesel tüm varlıklar, Tanrı iradesi ile var olmuştur. Evrendeki yaşamın anlamı da tanrısal yaratmanın gerçekliği kabul edilirse anlaşılabilir.

“Evrende bir amaçlılık var mıdır?” sorusuna verilen bu cevaba göre aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur?

- A) Evrendeki değişim ve oluş, teolojik bir varlık ile anlam bulur.
B) Var olanlar, kendi iradelerine sahiptir.
C) Evren, rastlantısal olayların sonucu meydana gelmiştir.
D) Varlıklar fizik yasalarının dışına çıkamazlar.
E) Hakikat, doğa bilimleri ile açıklanabilir.

3. Aristoteles'in teleolojik açıklamasında her varlık dört nedenden meydana gelir. Örneğin bir heykelin maddi nedeni “mermer”dir, formel nedeni “mermerin aldığı şekil”dir, fail nedeni “o heykeli yapan heykeltıraş”tır ve ereksel nedeni “beğenilmek”tir. Bu nedenle her varlık bir ereksellik taşımaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Aristoteles'in teleolojik açıklamasına uygun değildir?

- A) Doğanın ve insanın belli bir amacı vardır.
B) Evrendeki varlıklar sadece maddesel yapıda değildir.
C) Yaşam, dünyadaki somut ve basit nedensellik ilkesinden üstündür.
D) Her varlığın kendi özüne ait bir amacı vardır.
E) Varlıkların fiziki yasalara bağlı mekanik bir işleyişi vardır.

4. İnsanların tüm bilgileri izlenimlerinden yani deneyimlerinden gelir. İnsan, doğada farklı olayları gözler, bazen bu olayların art arda geldiğini görür ve olayların arasında bir nedensellik bağı kurmaya çalışır. Ama nedenselliği maddi, somut ve duyusal bir şekilde göremez. Çünkü nedensellik, aklın bizimle oynadığı bir oyundur ve sadece birbirinden farklı olayları arka arkaya görmemizden kaynaklanan bir alışkanlıktan ibarettir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, David Hume'un nedensellik eleştirisine uygun bir sonuç değildir?

- A) Varlık, görülebilir niteliktedir.
B) Doğada tekil olaylar mevcuttur.
C) Zihnin olgulara yönelik kurduğu bağlantılar gerçek değildir.
D) Doğada determinist bir ilişki vardır.
E) Doğada sadece olguların varlığı bilinir.

5. Evrenin işleyişine baktığımızda, varlıkların yoktan gelmediğini, maddesel ve ruhsal her varlığın nitelik veya nicelik olarak bir başka varlıkla bağlantısının olduğunu hemen anlarız. Bu nedenle tüm varolanların bağlı olduğu bir ilk varlığın zorunlu olduğu da aşikârdır.

Bu görüşe sahip olan Aristoteles için aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur?

- A) Değişmeyen tek şey değişimin kendisidir.
B) Hiçten hiçbir şey çıkmaz.
C) Bir nehirden iki kere yıkanılmaz.
D) Evren, ezeli bir çokluk ortamıdır.
E) Doğa, rastlantısallıklar eseridir.

6. Metafizik, bir bütün olarak varlığı varlık olmak bakımından ele alan felsefe alanıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi metafiziğin doğrudan ilgilendiği konularındandır?

- A) Varlığın bağlı olduğu doğa yasaları
- B) Bireysel varolanlar
- C) Doğadaki hareketin maddi nedenleri
- D) Tanrı'nın varlığı ve nitelikleri
- E) Evrendeki olgusal içerikli bilgiler

7. Descartes'e göre insan, maddi ve ruhsal bir yapıdadır. İnsan, maddi yapısıyla bu dünyada bir yer kaplar, ruhsal yapısıyla da akıl sahibi olur ve düşünür. Spinoza ise Descartes'in bu görüşüne karşı çıkmış ve gerçekliği konuşulacak tek varlığın salt ruhsal yapıdaki Tanrı olduğunu söylemiştir. Spinoza'ya göre, maddi varlıkların Tanrı'dan bağımsız kendi gerçeklikleri yoktur.

Descartes ve Spinoza'nın üzerinde tartıştığı bu felsefi problem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Niceliksel anlamda kaç töz bulunur?
- B) Varlık var mıdır?
- C) Varlığın bilgisi elde edilebilir mi?
- D) Felsefede varlık mı yoksa bilgi mi önce gelir?
- E) Doğada nedensel bir bağlantı var mıdır?

8. I. İdea cinsinden var olanlar, sadece maddelerin ortak özelliklerinin soyutlamasıdır.
II. Varlıkların duyularla algılanmayan tinsel bir yönü vardır.
III. Varlığın değişmeyen somut veya soyut özünden bahsedilemez.
IV. İnsanın özü belirlenmemiştir. Her birey kendi özünü özgür seçimleriyle oluşturur.

Aşağıdaki varlık felsefesi akımlarından hangisinin açıklaması yukarıda verilmemiştir?

- A) Materyalizm
- B) İdealizm
- C) Oluşçuluk
- D) Varoluşçuluk
- E) Fenomenoloji

9. Bilim ve felsefenin, açıklamak için yöneldikleri varlıklar farklı niteliktedir. Bilim; somut, fiziksel ve olgusal varlıkları konu edinirken felsefe; fiziksel, metafiziksel, kavramsal, olgusal, somut ve soyut varlıkları konu edinir.

Buna göre bilim ve felsefenin varlığa yaklaşımı hakkında aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur?

- A) Bilim olasılıklı, felsefe ise kesin yargılar ortaya koyar.
- B) Bilim rasyoneldir, felsefe deneyseldir.
- C) Felsefe günlük hayatı kolaylaştırmayı, bilim salt kuramsal sonuçlara ulaşmayı amaçlar.
- D) Felsefe, bilimsel metot için kullanılabilir bir araçtır.
- E) Bilim varlığı parçalayarak, felsefe varlığı bütünsel olarak inceler.

1. Epistemoloji, öncelikle bilme edimi ve bilgi fenomeni üzerine odaklanır.

Aşağıdakilerden hangisi epistemolojinin sorularından biridir?

- A) Varlık var mıdır?
B) Bilgisini edindiğimiz gerçek varlıkların yapısı maddi midir yoksa ruhsal mıdır?
C) Varlık oluş içinde midir?
D) Varlığın bilgisi nasıl elde edilir?
E) Tanrısal gerçeklik var mıdır?

2. MÖ 530 yıllarında yaşamış Xenophanes'e göre; "Kesin doğruya bakarsak hiç kimse bunu bilememiştir. Hiç kimse de bilemeyecektir, ne tanrılar hakkında bir şey ne de evrendeki tüm şeyler hakkında. Eğer insanoğlu şans eseri söyleyebilseydi en son gerçeği, bunun ne olduğunu kendisi de bilemezdi."

Aşağıdaki yargılardan hangisi bu görüşe uygundur?

- A) Bilgilerimiz a priori niteliktedir.
B) Bilgi için hem deneyime hem de akla ihtiyaç vardır.
C) Doğruluğundan şüphe edilemeyen bilgilere akılla ulaşılır.
D) Olgusal bir durum hakkındaki bilgiler bile şüphelidir.
E) Gerçeklikle uyuşan her bilgi doğrudur.

3. Kesin bilgilere ulaşabileceğimizi söyleyen filozoflar, septik düşünürleri eleştirirken kendi fikirlerini temellendirmek için doğru bilginin nereden geldiğini açıklamaya çalışmışlardır. Ancak bu felsefi soruyu sorduklarında, kesin bilginin olduğunu söyleyen filozoflar arasında da düşünsel ayrılıklar başlamıştır. Bilgiyi kimi filozoflar akılla kimisi duyumla ilişkilendirmiştir.

Doğru bilginin olduğunu söyleyen filozoflar arasındaki düşünsel ayrılığa sebep olan ilk felsefi soru aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğru bilgi var mıdır?
B) Doğru bilginin kaynağı nedir?
C) Bilgimizin bir sınırı var mıdır?
D) Bilgilerimiz arasında nasıl bağlantı kurarız?
E) Bilgilerimiz göreceli midir?

4. Akıl ile elde edilen bilgiler şüphe götürmezdir. Çünkü deney ve yaşantı ile elde edemediğimiz matematiksel bilgilerin her zaman aynı sonuçları bize vereceği aşikârdır. Örneğin, ikinin karesi her zaman dördür. Kesin ve genel geçer olan bu bilgi, sadece akıl ile elde edilebilir.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisi bu düşünceye uygundur?

- A) Doğru bilginin ne olduğu kişiden kişiye değişir.
B) Doğru bilgi için deneysel olarak elde ettiğimiz malzemelerin akıl ile sistemleştirilmesi gerekir.
C) Doğru bilgi, kavramsal içeriklidir ve tümdengelim yöntemi ile elde edilir.
D) Hakikatin ne olduğu ancak sezgilerle hissedilir.
E) Doğada bulunan canlı ve gerçek bir varlık zihinde canlandırıldığında gerçekliğini kaybeder.

FUZION

5. Tüm bilgilerimiz deneyim ile başlar ama bilgilerimizin tek kaynağı deneyim değildir. Deneyimden gelen bilgilerin anlamlı hâle gelmesi için bir akla ihtiyacımız vardır. Bu sayede deneyimden gelen ama deneysel alanda görülmeyen kesin bilgilere ulaşırız. Örneğin, doğada arka arkaya gelen olayları görürüz ve aralarında nedensel bir bağlantı olduğunu düşünürüz. Ancak doğada nedensellik diye bir somut bir varlık göremeyiz. Bu bilgi deneyimle başlayan ama akıldan çıkan doğru bir bilgidir.

Bu parçada bahsedilen bilgi felsefesi görüşü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rasyonalizm B) Entüsyonizm C) Septisizim
D) Kritisizm E) Empirizm

6. Gazali'ye göre varlıklar hakkındaki bilgimiz, akıldan veya deneyden gelmez. Örneğin duyular nesnelerin yakınlığını veya büyüklüğünü farklı algılayabilir ya da insan, rüya hâlinde gördüklerini aklın yanıltması sonucunda gerçek gibi algılayabilir. Bu durumlar akıl ve deneye güvenemeyeceğimizin kanıtıdır. Doğru bilgilere ancak kalbimizde bulunan tanrısal bir ışık ile ulaşabiliriz.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Gazali'nin entüisyonist görüşüne uygun bir yargıdır?

- A) Varlığın özü, mantıksal akıl yürütmelerle ortaya çıkar.
B) Tanrısal ışık, zihin ile hissedilir.
C) Duyusal alan dışındaki ruhsal bilgiler edinilemez.
D) Bilginin doğruluğu konusunda yarıdan kaçınmak gerekir.
E) Hakikat, sezgisel olarak kavranabilir.

7. • Kant'a göre, insan sadece zaman ve mekân sınırları içerisinde bulunan varlıkların bilgisini edinebilir. Deneysel bir içeriği bulunmayan varlıkların var olup olmadıkları hakkında bilgi sahibi olamaz.
- A. Comte'a göre deneysel ve olgusal olmayan metafizik alan, zaman ve mekân içinde bulunan insan tarafından asla bilinemez. Bu nedenle metafizik, anlamsızdır.

Bu filozofların üzerinde durdukları felsefi problem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğru bilgi var mıdır?
B) Bilgimizin sınırları nelerdir?
C) Bilgimizin kaynağı nedir?
D) Bilgimiz görelidir mi?
E) Doğru bilginin ölçütleri nedir?

8. Platon'a göre, bilgi ile bilginin konusu olan şeyin varlık özelliği arasında kurulan ilişki, doğruluk ve yanlışlık kavramlarını ortaya çıkarır.

Buna göre Platon için doğru bilginin ölçütü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Uygunluk
B) Tümel Uzlaşım
C) Fayda
D) Apaçıklılık
E) Tutarlılık

9. Bir varlığın ne olduğu hakkında bilgi sahibi olmak istiyorsak o varlığın geçici özelliklerini ve başka varlıklarla olan ortaklıklarını paranteze alıp yok saymamız gerekir. Böylece "İnsan aslında nedir?" diye sordüğümüzde saç rengimizden, tenimizden, konuştuğumuz dilden, inancımızdan bağımsız olarak gerçek anlamı ile insanın ne olduğuna ulaşabiliriz.

Fenomenolojik yaklaşıma örnek olan bu görüşü savunan bir filozof için aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur?

- A) Varlıklar kavranamaz.
B) Varlık, olgusal bir niteliktedir.
C) Varlık, özüne göre tanımlanabilir.
D) Soyut ve metafizik varlıklar yoktur.
E) Varlıklar, sürekli değişen bir yapıdadır.

1. Sofistlerle birlikte felsefenin konusu doğadan uzaklaşmış, bilgi, etik ve doğruluk kavramı üzerine yoğunlaşmıştır. Ancak bu konularda da ortak fikirlerin olamayacağını gören sofistler, relativist tavırları ile bilginin göreceli olduğunu savunmuşlardır.

Buna göre sofistler hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Felsefenin konu alanlarını değiştirmişlerdir.
B) İnsan ve toplum hakkındaki sorunlarla ilgilenmişlerdir.
C) Doğruluğun veya iyinin kişiden kişiye değişebileceğini savunmuşlardır.
D) Hakikat hakkında evrensel kabullerimizin olmayacağını düşünmüşlerdir.
E) Ahlak ve epistemoloji alanında ortak ilkeleri aramışlardır.

2. Çevremizdeki insanlarla bir konu hakkında tartıştığımızda herkesin kendi görüşünü doğru kabul ettiğini ve doğru bildiği yargılardan kolay kolay vazgeçemediklerini görürüz. Bu insanlar, sağdan soldan duydukları yarım yamalak bilgilere öyle bağlanmışlardır ki bu kabullerin sadece kendilerini bağladığını dahi unutmüşlardır.

Bu parçada eleştirilen ve savunulan görüşler sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rasyonalizm – Empirizm   B) Dogmatizm – Septisizm
C) Sofizm – Septisizm   D) İdealizm – Materyalizm
E) Teizm – Ateizm

3. Metafizik kavramlardan ve teolojik öğelerden arındırılan bir felsefi yöntem, anlamsız ve boş akıl yürütmelerden de kurtulmuş olur. Bilimsel bir karakterle tanımlanan felsefe ise bilgilerimizin doğruluğunu yükseltir.

Analitik felsefeye ait bu görüş hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Felsefe, sadece duyuşal dünya ile ilgilenmelidir.
B) Felsefe, deneysel olarak kanıtlanmamış bilgilerden uzaklaştırılmalıdır.
C) Felsefe, ruhsal ve tanrısal konulardan ayrı tutulmalıdır.
D) Metafizik içerikli konular bilimsel yöntemle açıklanmalıdır.
E) Bilinenle bilinmeyen arasında bilimsel bir sınır vardır.

4. John Locke'a göre, zihnimizde doğuştan gelen hiçbir bilgi yoktur. Bütün bilgilerin kaynağı duyuşal yolla kazanılan deneyimlerdir. Zihnimizdeki ideler de deneyimler sayesinde vardır.

Buna göre aşağıdaki sözlerden hangisi John Locke felsefesine uygundur?

- A) Görüşüz kavramlar boş, kavramsız görüşler kördür.
B) İnsan zihni boş bir levhadır.
C) Felsefe, doğruyu bulma yolunda düşünsel bir çalışmadır.
D) Düşünüyorum öyleyse varım.
E) Günlük yaşantımızda meydana gelen olaylar boş ve anlamsızdır.

FUZION

5. Bilimsel yöntemin kesin sonuçlara ulaştığı görülünceye kadar birçok filozof, nedeni bilinmeyen olayları, nedeni bilinmeyen metafiziksel açıklamalarla kanıtlamaya çalışmıştır. Oysaki doğanın kendine has yasaları vardır. Bilgilerimiz de bu yasalara göre oluşur ve bilgi ancak olguların bilgisi olabilir. Bu nedenle felsefe de pozitif bir bilim olmak zorundadır.

Pozitivizme ait bu düşünce ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Değerli olan tek bilgi, olgusal içerikli olanlardır.
B) Mantıksal olarak ulaşılan her bilgi doğrudur.
C) Felsefe, teorik etkinliğini sürdürmelidir.
D) Felsefe, varlığın ruhsal yönü ile ilgilenmelidir.
E) Var olanların bilgisi edinilmeyeceği için felsefe gereksizdir.

6. • Zihnimizde a priori yargılar vardır.
• Doğruluk relatifdir.
• İzlenim olmadan fikirler olmaz.
• Kesin yargılarda bulunmamak gerekir.

Yukarıda verilen görüşler, felsefenin hangi konu alanı ile ilgilidir?

- A) Estetik
B) Ontoloji
C) Epistemoloji
D) Bilim Felsefesi
E) Siyaset Felsefesi

7. Platon'a göre bilgi, ruhun hatırlamasından ibarettir. Ruh, ölümsüzdür ve ruh, idealar dünyasına her gittiğinde zihninde doğru bilgilerle gelir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Platon'un bilgi görüşüne uygundur?

- A) Bilgilerimiz sonradan yaşantıyla kazanılır.
B) Kesin, mutlak ve genelgeçer bilgi mümkündür.
C) Metafizik bilgiler anlamsızdır.
D) Felsefi bilgi olgular temelinde oluşturulmalıdır.
E) İnsan zihni "tabula rasa"dır.

8. Baharda nar ağaçları ile dolu bir bahçeye girdiğimizde her ağacın küçük kırmızı çiçeklerle dolduğunu, birkaç ay sonra dönüp baktığımızda ise o çiçeklerin büyük ve kalın kabuklu birer meyveye dönüştüğünü görürüz. Hayatımızdaki bu kısa an bile "ağaçlarda kırmızı çiçekler var" şeklindeki bir bilgimizin artık doğru olmadığını ve hiçbir bilgimizin mutlak anlamda bir kesinliğinin olmadığını kanıttır.

Bu görüşe sahip olan bir kişi aşağıdaki felsefi akımlardan hangisinin doğruluğunu kabul etmez?

- A) Septisizm
B) Sofizm
C) Nihilizm
D) Taoizm
E) Dogmatizm

9. Septik bir düşünür olan Timon, varlıklar hakkında üç temel felsefi soru sormuştur: (I) "Nesnelerin gerçek yapısı nedir?", (II) "Nesneler karşısındaki tavrımız ne olmalıdır?" ve (III) "Nesneler karşısındaki doğru tavrımızdan ne kazanırız?" Timon bu sorulardan ilkinde "kavranamaz", ikincisine "yargıdan kaçınmak gerekir" ve üçüncüsüne "sarsılmazlık ve ruhun dinginliği" cevabını verir.

Timon'un felsefi görüşü hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bilgi, mutlak ve değişmezdir.
B) Doğuştan gelen bilgiler mümkündür.
C) Ruh dinginliğine ulaşan kişi doğru bilgiyi bulur.
D) Doğru bilgiye ulaşmak imkânsızdır.
E) Mantıksal tutarlılığı olan bilgiler doğrudur.

FUZION

10. Geçmişte bir köpek tarafından ısırılan çocuk, büyüdüğü zaman köpeklerden korkabilir ve hatta hiç köpek beslemek istemeyebilir. Çünkü bu durumu daha önce yaşadığı için köpeğin tekrar kendisini ısıracağını düşünür. Duyusal olarak elde ettiği bu bilgi zihninde kalıcı bir hâl alır.

Bu parçaya göre "bilginin kaynağı nedir?" sorusunun cevabı aşağıdaki felsefi akımlardan hangisi olabilir?

- A) Entüisyonizm
B) Rasyonalizm
C) Empirizm
D) Septisizm
E) Nihilizm

1. Felsefe, refleksif bir bilgi alanı olduğu için kendi üzerine eğilir ve "felsefe nedir?" sorusunu sorar. Felsefenin bu tavrı, onu başka bilgi türlerinden ayıran kendine has bir özelliğidir. Bilim ise sadece karşısındaki varlıklar hakkında bilgi sahibi olmak amacındadır. Eğer bilim, kendi üzerine dönük refleksif bir soru sorarsa bilim felsefesine dönüşür.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bilim felsefesinin tanımını için uygun bir yargıdır?

- A) Doğa bilimi yöntemini temel alır.
B) Bilimi metafizik alana taşımak ister.
C) Bilimsel sonuçları doğrulamaya çalışır.
D) Bilimin ve bilimsel yöntemin ne olduğunu sorar.
E) Bilim için yeni konu alanları arar.

2. Doğa bilimleri, olguları ve olgular arasındaki ilişkileri, nedensel bağlantılardan yola çıkılarak ele alır ve açıklayıcı genellemelere ulaşmaya çalışır. Bu genellemelere ulaşmak için de tümevarımsal ve deneysel araştırmalar yapar.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi bir doğa bilimidir?

- A) Matematik   B) Mantık   C) Antropoloji
D) Sosyoloji   E) Astronomi

3. Bilim insanı, ortaya attığı hipotezleri olgusal araştırmalar ile sınayarak yasa ve kuramlara ulaşmayı amaçlar. Felsefe ise bilimsel yöntemin, bilimsel işleyişin ve hipotezlerin yolunu açan eleştirel sorular sorar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bilim ve felsefenin ortak yönlerindedir?

- A) Varlığı bölerek incelerler.
B) Sistematik yargılar elde ederler.
C) Aynı araştırma yöntemlerini kullanırlar.
D) Olgusal evreni olgusal nedenlerle açıklarlar.
E) Metafizik yargıları temel bilgiler olarak kabul ederler.

4. Bilimsel bilgi, nesnelere ve nesnelere hareketleri hakkında, nedensel bağlantılar kurar, olgusal kanıtlara ve akıl yürütme ilkelerine dayanarak hipotezler geliştirir, geliştirdiği hipotezleri deney ile sınar, genel ve açıklayıcı yasalara ulaşır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bilimsel bilginin bir özelliği değildir?

- A) Bilimsel yargılar kesindir.
B) Bilimsel bilgiler, bütün bir insanlığın ortak malıdır.
C) Bilimsel bilgiler mantıksaldır.
D) Birikimli olarak ilerler.
E) Değerleri konu edinir.

5. 19. yüzyıla kadar doğa, toplum ve formel olarak adlandırılan tüm bilimler felsefenin içerisinde yer alırdı. Filozoflar da bu üç konu alanı hakkında kapsamlı bilgilere sahipti. Bu nedenle Aristoteles gibi bir filozofun fizik, metafizik ve siyaset alanında yazdığı eserler Orta Çağ'ın sonuna kadar hem felsefi hem de bilimsel karakterli kitaplar olarak okunmuştur.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Felsefeden ayrılan bilimler konularına göre de ayrılmıştır.
B) Olgusal problemlerin kesin cevapları felsefe içinde yer alır.
C) Bilim, felsefeden ayrıldığında felsefe gereksiz kalmıştır.
D) Bilim ile felsefe arasında kavramsal veya yöntemsel bir bağ kurulamaz.
E) Felsefe ve bilim olgusal gerçeklikler peşindedir.

6. "Cisimler, yer çekimli ortamda bırakıldığında düşerler." yargısı bilimsel nitelikte bir yasadır. Eğer bir binadan bıraktığım nesnenin neden aşağıya düştüğünü merak ediyorsam yer çeki mi hakkındaki bu yasanın bilgisine sahip olmam gerekir. Bu sayede aynı koşullarda, aynı düşme olayının yaşanacağını bilirim.

Bu parçaya göre bilim hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bilimsel açıklamalar her bilgi türünü konu edinir.
B) Bilim, kavramsal ve soyut bir etkinliktir.
C) Genelgeçer olgusal bilgilere ulaşılamaz.
D) Bilimsel olgular determinist ilkelerle açıklanır.
E) Bilim, felsefi bir dil analizidir.

7. 15. yüzyılda Kopernik tarafından ortaya konulan bilimsel bilgilerin bir kısmı, 17. yüzyılda Newton'un fizik yasaları ile ortadan kalkmıştır. 20. yüzyıla geldiğimizde Einstein'ın görelilik kuramı, Newton'un zorunlu fizik yasalarının geçerliliğini ortadan kaldırmış ve doğada bir belirsizliğin bulunduğunu öne sürmüştür. Bu süreçler aynı zamanda bilimin ilerlemesinin de göstergesidir.

Buna göre bilim hakkında aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur?

- A) Fiziksel dünyanın işleyişini, tinsel varlıklarla açıklar.
B) Ulaştığı sonuçlar yanlışlanabilir niteliktedir.
C) Olgular hakkında daimî yasalara ulaşır.
D) Evrenin işleyişi hakkında mutlak değişmez ilkeleri verir.
E) İdeal varlık dünyasını anlamlandırmak ister.

8. I. Olgusal bir konu hakkında deneysel çalışmalar yapar ve genelgeçer yasalara ulaşmaya çalışır.
II. Ahlaki değerlerin ve ideal siyasi sistemlerin ne olduğunu ortaya koyar.
III. Herkes için geçerli, kesin ve sistematik bilgilere ulaşmak ister.
IV. Evren hakkında subjektif bilgiler oluşturur.
V. Mantıksal çıkarımlarla empirik olmayan yargılara ulaşır.

Yukarıdakilerden hangileri bilimsel düşüncenin özelliklerindendir?

- A) II ve V
B) III ve IV
C) I ve V
D) IV ve V
E) I ve III

9. Bilim felsefesi ve bilimsel felsefe kavramları birbirleri ile karıştırılmaktadır. 19. yüzyılda ürün olarak bilim yaklaşımını savunan düşünürler, felsefenin bilimsel bir karakterde olması gerektiğini söylemişlerdir. Bilimsel karakterli bir felsefenin de metafizik ve doğruluğu kanıtlanamayan söylemlerden uzaklaşp bilimsel ve olgusal yöntemi temel alması gerektiğini belirtmişlerdir. Bilimsel felsefe kavramı da buradan türemiştir. Bilim felsefesi ise bilimin yapısını, doğasını temellerini, yöntemini felsefeye has yöntemlerle kavramsal açıdan ele alan bir felsefi disiplindir. Ama bilim felsefesi, bir bilim değildir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, bilim felsefesinin özelliklerinden biri değildir?

- A) Pozitif bilimleri konu edinir.
B) Bilim üzerine felsefe yapar.
C) Amacı bilimi anlamaktır.
D) Deney ve gözlem yöntemini temel alır.
E) Bilimin kavramsal yapısını anlamak ister

10. Bilimsel yöntemde olaylar arasındaki ilişkileri nedensel bağlantılarla açıklayabilmek için tasarlanan ancak henüz tam sınanmadığı için geçerliliği sınırlı olan yargılara verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öndeyi
B) Kuram
C) Betimleme
D) Yasa
E) Olgu

1. Aşağıdakilerden hangisi bilim felsefesinin sorularından değildir?

- A) Bilim, metafiziksel gerçekliği hangi yöntemle inceler?
- B) Bilim nedir?
- C) Bilimsel yöntem nedir?
- D) Bilimsel sonuç nedir?
- E) Bilimi diğer bilgi türlerinden ayıran özellikler nelerdir?

2. Ürün olarak bilim yaklaşımına göre bilim, bilim insanlarının ortaya koyduğu eserlerin incelenmesi ile oluşur. Bu nedenle bilim insanlarının uğraştığı olgusal alan dışındaki tüm metafizik kavramların reddedilmesi gerekir. Sonuç olarak felsefe, olgusal içerikli konularla ilgilenip bilimsel sonuçların dil analizi ile uğraşmalıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bilimi ürün olarak kabul eden düşünürlerin görüşlerine uygundur?

- A) Bilim, manevi değerlere önem vermelidir.
- B) Felsefeye bilimsel bir karakter kazandırılmalıdır.
- C) Kavramsal düşünmenin önü açılmalıdır.
- D) Bilim, yeni bilgilerin eski bilgileri devrimsel bir şekilde yıkması ile oluşmaktadır.
- E) Bilimsel çalışmalarda bireylerin kültürel özelliklerine rastlanır.

3. • Olgusal içerikli bilimsel verilere dayalıdır.
• Araştırılan konular hakkında sınama ve yordama imkânı sağlar.
• Doğruluğu mutlak kesinlikte olmayan bir sistemdir.
• Olgusal içerikli olan bilgiler evrensel bir teori hâline gelmemiştir.

Yukarıda bilimsel yöntemin hangi basamağının özellikleri verilmiştir?

- A) Hipotez
- B) Yasa
- C) Kuram
- D) Deney
- E) Problemi hissetme

- 4. I. Bilim, tekrar eden olayları gözler.
- II. Bilimsel sonuçlar çelişkiden uzak bir bütünlük göstermelidir.
- III. Bilim insanı, kültürel değerlerini araştırmasından uzak tutmalıdır.
- IV. Bilim, bir defa için geçerli olan yargılarla ilgilenmez.

Bilimi niteleyen özelliklerden hangisinin açıklaması yukarıda verilmemiştir?

- A) Bilim genelleycidir.
- B) Bilim seçicidir.
- C) Bilim mantıksaldır.
- D) Bilim olgusaldır.
- E) Bilim objektiftir.

5. İnsan, düşünmeye başladığı ilk tarihsel andan itibaren doğanın, gökyüzünün ve kendisinin ne olduğunu bilmek istemiştir. Bu bilme isteğini gidermek için de farklı yöntemler kullanmıştır. Felsefi, bilimsel, dinî, ahlaki vb. bilgi türleri bunun sonucunda ortaya çıkmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bilimsel bilgi hakkında doğru bir açıklamadır?

- A) Soyut ve metafiziksel bilgiler oluşturur.
- B) Bilimsel yargılar salt teorik içeriklidir.
- C) Evrene yönelik sorduğu soruları deneysel olarak doğrulamaya çalışır.
- D) Tümdengelim, temel bilgi edinme yöntemidir.
- E) İdeal olan bilgileri ortaya koymak ister.

6. Doğada açıklanması zor ve karmaşık problemler vardır. Ancak doğru sorular sorarsak doğa cevabı açık ve net bir biçimde bize verir. Bu nedenle her bilim dalı kendi alanına uygun soruları sorar. Örneğin; bir fizikçi optik, termodinamik, plazma ve mekanik hakkında, bir biyolog da botanik, zooloji, morfoloji, anatomi, embriyoloji, mikrobiyoloji gibi uzmanlık alanları hakkında sorular sorar.

Bu parçada bilimin hangi özelliği dile getirilmiştir?

- A) Genelleyciliği
- B) Seçiciliği
- C) Kesinliği
- D) Objektifliği
- E) Rasyonelliği

7. Galileo'nun gökyüzü hakkındaki bilimsel bilgileri, Hans Lippershey'in teleskop icadı ile gerçekleşmiştir. Yani Galileo kendinden önce yaşayan Lippershey'in bilimsel çalışmalarından faydalanarak astronomi hakkındaki bilgilerini geliştirmiştir.

Bu parçada bilimsel bilginin aşağıdaki özelliğinden bahsedilmektedir?

- A) Akla dayanır. B) Objektiftir.
C) Kesindir. D) Sistemli bir yöntemi vardır.
E) Birikimli olarak ilerler.

8. Carnap'a göre bilimsel bir önermenin en önemli özelliği doğrulanabilir olmasıdır. Çünkü sadece deney ve gözlem yoluyla doğrulanabilen önermeler anlamlıdır. Doğrulama ya doğrudan deneyle ya da deneysel olayları saptayabilen araçlar ile yapılabilir.

Carnap'ın bu görüşüne göre aşağıdaki önermelerden hangisi doğrulanabilir niteliktedir?

- A) Ruh ölümsüz müdür?
B) İnsani değerler değişebilir mi?
C) Genelgeçer bilgiler mümkün müdür?
D) Yanma olayı nasıl açıklanır?
E) Tanrı var mıdır?

9. Belli bir dönemde geçerli olan bir bilimsel kuram, olayları açıklama gücünü yitirdiğinde yerine yeni ve güçlü başka bir kuram geçer. Bu bilimsel süreci anlamak için bilim insanının kişiliğine ve yaşadığı çevreye de bakmak gerekir. Örneğin Orta Çağ'da yaşayan bir düşünürün Orta Çağ'ın değerlerinden bağımsız bir şekilde düşünmesi imkânsızdır. Ancak Rönesans düşüncesi ile bulunan yeni olguları açıklamada yetersiz kalan Orta Çağ bilim kuramı da zorunlu olarak ortadan kalkmıştır.

Parçaya göre bilim hakkında aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Bilim, bir süreçtir.
B) Bilimin geliştiği kültürel ve tarihsel ortam, bilimi etkiler.
C) Bilim, dinamik bir yapıdadır.
D) Bilim, bilim insanının yaşama bakış tarzından etkilenir.
E) Geçmişte ortaya konulan bilimsel ürünler bilimin sınırındadır.

10. Bilimsel etkinlikler ve bilimsel sonuçlar insanların kişilik özelliklerini ve alışkanlıklarını etkiler, insana nesnel bir bakış açısı ve eleştirel bir düşünce kazandırır. Böylece geleneksel ve dogmatik yargıların üstüne çıkabilen insan, gerçeklerin olduğunu kendi akıl ile kavrar.

Bu parçada bahsedilen bilimin değeri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilimin pratik değeri B) Bilimin teorik değeri
C) Bilimin entelektüel değeri D) Bilimin ahlaki değeri
E) Bilimin felsefi değeri

FUZION+

11. Newton'un 1. hareket kanununa göre bir cisme etki eden net bir kuvvet yoksa o cisim durur ya da sabit hızla doğrusal hareket yapıyorsa bu hareketine devam eder. Bu bilimsel yargıyı kanıtlamak için bir futbol topuna vurmamız yeterlidir. Top kaleye doğru hareket ediyorsa bilimsel yargı kanıtlanmış olur.

Bu bilimsel yargının kanıtlanma şekli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akıl yürütme B) Bağdaşım kurma
C) Dedüksiyon D) Deney-gözlem
E) Kavram türetme

1. Ahlak, bireylerin karşılıklı eylemlerinden ve doğaya karşı tavırlarından doğan, birey - birey, birey - doğa ilişkisini düzenleyen kurallar bütünüdür. Etik ise iyinin ve kötünün ne olduğunu, özgür tercihlerin ahlak ile ilişkisini, erdemli bir hayatın önemini araştıran felsefe dalıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi etik için söylendiğinde doğru olur?

- A) Davranış normları ortaya koyar.
B) Davranışlarımızı olumlu veya olumsuz anlamda niteler.
C) Ahlaki kavramlar üzerine düşünür ve görüş bildirir.
D) Pratik yaşamı düzenler.
E) Zaman ve yaşantıyla değişime uğrar.

2. I. Ahlaki açıdan en yüksek değerlere sahip olmak anlamındadır.
II. Sürekli olarak iyi olan davranışa yönelmek anlamına gelir.
III. Cesaretli olmak, ölçülü olmak, saygılı olmak, hoşgörülü olmak gibi ölçütleri vardır.

Yukarıda bahsedilen ahlak felsefesi kavramı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Erdem
B) Vicdan
C) Özgürlük
D) Sorumluluk
E) Norm

3. Kinik ahlakına göre, en az düzeyde maddiyatla yetinen, toplumsal ilişkilerden veya statülerden uzak kalan insan, erdemli ve mutludur. Aile gibi toplumsal gruplardan veya siyasi ilişkilerden yakasını kurtaramayanlar ise kendi hayatlarını değil başkalarının hayatlarını yaşamaya mâhkumdur. Diogenes'e göre bu tip insanlar da zaten iki yüzlü ve samimiyetsizdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Kinik ahlakına uygun bir düşünce değildir?

- A) Erdem, dünyevi hazları yadsımakla elde edilir.
B) İç bağımsızlığını sağlayan birey özgürdür.
C) Toplumsallaşmak gereksiz ve yozlaştırıcıdır.
D) Toplumun ahlaki gelişiminin sağlanması erdemli yaşamı ortaya çıkarır.
E) Uygarlıkların ahlaki değerleri anlamsızdır.

4. Felsefesini sokaklarda, meydanlarda ve çarşılarda icra eden Sokrates, ahlaki görüşlerinde bilgi ile erdemi birleştirir. Etrafına toplanan genç insanların zihinlerindeki iyi, kötü ve doğru gibi kavramların ortak anlamlarını doğurtmaya çalışır. Bu tavır nedeniyle dönemin siyasetçileri tarafından bir at sineği olarak görülmüştür. Çünkü o insanların hantal ve uyuşuk zihinlerini canlandırmak için dogmatik bilgileri rahatsız eden eleştirel düşünceyi ortaya çıkarmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Sokrates için söylendiğinde yanlış olur?

- A) Evrensel tanımlar peşindedir.
B) Bilginin göreliliğini savunur.
C) Kavramsal bir düşünce geliştirir.
D) Bireyleri akıl yürütmeye teşvik eder.
E) Erdemli olmanın akıl bilgisine sahip olmaktan geçtiğini düşünür.

5. Platon'a göre "tekil olarak algıladığımız güzel ya da iyi şeyleri, genelgeçer anlamda güzel ya da iyi yapan şey nedir?" gibi Sokratik bir soru, bizi güzel olarak güzelin veya iyi olarak iyinin ne olduğunu düşünmeye götürür. Düşünmeye diyorum çünkü güzel olarak güzeli ya da iyi olarak iyiyi algılamamız söz konusu olamaz.

Platon'un bu düşüncesinden yola çıkılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşabilir?

- A) Güzellik oluşa ve bozulmaya uğrayabilir.
B) Bireysel yararımıza olan her şey iyidir.
C) Bedensel ve ruhsal hazları gidermek ahlakın amacıdır.
D) Gerçeklik; maddi değil, ideallerdir.
E) İyinin ölçütü; toplumun, toplumsal kuralların ve yaşantıların reddedilmesidir.

6. Aristoppos'a göre en yüksek iyi, canlı olarak yaşanan dinamik bedensel hazlardır. Bu hazlara, zenginliğe veya konfora ulaşmak için gerekirse toplumun ileri gelenleri ile iyi geçinmek şarttır.

Aristoppos'un bu görüşü ahlak felsefesinde hangi akım içerisinde yer alır?

- A) Kinizm   B) Hedonizm   C) Pragmatizm
D) Egzistansiyalizm   E) Ödev ahlakı

7. Aristoteles'te, mutluluk başka bir şey için değil, sadece kendisi için istenen en yüksek iyidir. Mutluluğun gerçekleşmesi için erdemli olmak gerekir. Erdem, bilgeliktir ama erdem sadece bilgi düzeyinde kalmamalı, toplumsal yaşantılarımızda uygulanmalıdır. Toplumsal ve bireysel mutluluğun anahtarı budur.

Aşağıdaki ifadelerden hangisi Aristoteles'in görüşlerine uygundur?

- A) Birey için iyi olanla devlet için iyiyi meydana getiren bir ve aynı bilgeliktir.
B) Bütün sahip olduğum ahlaki bilginin deneyim ile başladığına şüphe yoktur.
C) İyilik bir görevdir.
D) İnsan için değişmeyen bir zorunluluk varsa o da şudur: Dünyada yaşamak, bir iş görmek, başkaları arasında bulunmak, ölümlü olmak.
E) İnsan yalnızca kendini anladığı gibi değil, olmak istediği gibidir de.

8. Aristoteles'e göre mutluluk, davranışlarımız sonucunda ortaya çıkar. İnsan, hangi davranışı yapıp yapmayacağını arzularının, tutkularının veya aklın etkisiyle tercih eder. Bu tercihlerden akla uygun olarak gerçekleştirilen davranışlar kişiyi mutluluğa götürür.

Aristoteles'in bu görüşleri özgürlük konusunda aşağıdaki felsefi akımlardan hangisine uygun düşer?

- A) Fatalizm   B) Determinizm   C) Liberteryanizm
D) İndetermiinizm   E) Otodeterminizm

9. Platon'un idealar teorisi ruhsal bir töz olarak gerçek varlığı tanımlar. Bu tözden yola çıkan Platon, doğruyu ve hakikati gösteren bilgiye ulaşır. Bu bilgiyi kullanarak da evrensel ve mutlak ahlak ilkelerini açıklar. Dolayısıyla Platon'un felsefesinde her bir felsefe alanı diğeri ile bağlantılıdır. Örneğin ahlaki davranışın temelinde bilgi vardır. Bilgili olmanın temelinde de gerçek ideal varlıklar vardır.

Buna göre Platon'un felsefi görüşü hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Ontoloji, epistemoloji ve etik birbirine bağlı bir bütündür.
B) İyi davranışta bulunmak için erdemli olmak gerekir.
C) İyi niyetle yapılan davranışlar ahlakidir.
D) Akıl ile ilk varlıkların özünü kavrayanlar adil ve bilge olur.
E) Gerçek varlığın ne olduğunun gösterilmesi her bilginin önündedir.

10. Platon'a göre, devletin başında doğuştan bilgelik ve adalet erdemine sahip olan filozoflar bulunursa iyi ve mutlu bir yönetim gerçekleşir. Zaten devletin var olma amacı da budur. Çünkü filozof, sahip olduğu bilgiyle halkın adaletli ve mutlu bir yaşam sürmesini sağlayabilir.

Platon'un bu görüşlerine göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Ahlak ile siyaset arasında bir bütünlük vardır.
B) Erdemler, duysal yaşantılara bağlı olarak oluşturulur.
C) Ahlakın ve siyasetin amacı insanların mutlu olmasını sağlamaktır.
D) Mutluluk, erdemlerle donatılmış bir yönetim altında gerçekleşir.
E) Bilgelik ve adalet erdemi, devleti yöneten filozoflarda a priori olarak bulunur.

1. Aristoteles için mutluluk, orta yolu seçmekle mümkündür. Maddi veya manevi isteklerimizde aşırılıklara kaçmak, insanı doyumsuzluğa veya isteksizliğe götüreceği için ahlaki değildir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Aristoteles'in ahlaki görüşüne uygundur?

- A) Evrensel bir ahlak yasası yoktur.
B) Acının az, hazzın çok olduğu davranışlar ahlakidir.
C) Ahlaki olarak iyi, davranışımızdan önce niyetimizdedir.
D) Ahlaki ilkeler bireyin özgürlüğünü sınırlar.
E) Ahlaklı olmak, ölçülü olmaktır.

2. Aşağıdakilerden hangisi etik hakkında söylenildiğinde doğru olur?

- A) Bireysel yaşantılar ile oluşturulan değerlerdir.
B) Toplum tarafından konulan ahlaki yasalara bireylerin uymasını bekler.
C) Ahlaki sorunlar üzerinde mantıksal çözümler yapar.
D) Toplumsal yaşamda bireyleri doğru davranışlara yönlendirmek için yaptırımlar uygular.
E) Kültürel davranış kalıpları oluşturmak amacındadır.

3. I. Bireyin kendi iradesi ile hangi ahlaki davranışı yapacağını seçmesidir.
II. İnsanın seçtiği iyi veya kötü ile sonuçlanan eylemlerin üstlenebilmesidir.
III. Özgür iradesi ile davranışını seçen bireyin her zaman iyi olana yönelmesidir.
IV. İnsanın eylemlerini içsel muhakeme ile değerlendirmesidir.

Aşağıdaki ahlak felsefesi kavramlarından hangisinin açıklaması yukarıda verilmemiştir?

- A) Erdem
B) Sorumluluk
C) Özgürlük
D) Mutluluk
E) Vicdan

4. Determinizme göre; "doğada, toplumda ve bireysel kararlarımızda hep bir nedenin etkisi vardır. Fiziksel dünya ve insanlık tarihî bir nedensellik bağlantısı içinde işler. Tercihlerimiz, kararlarımız ve eylemlerimiz daha önceki nedenler tarafından belirlenmiştir.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisi determinizm anlayışına uygundur?

- A) Bireyin özgür bir iradesi ve sorumluluğu yoktur.
B) Kişi, ahlaki kararlar verip eylemde bulunurken özgürdür.
C) İnsanın aklı sayesinde mutlak bir seçme özgürlüğün sahiptir.
D) Her olayın bir nedenin olması zorunlu değildir.
E) Özgürlüğün kaynağı kişide ve onun kişiliğindedir.

5. Pragmatizme göre, davranışın sonucunda ortaya çıkan fayda ve zarar, davranışın ahlaki değerini belirler. Ancak ahlaki iyiliğin de belli dereceleri vardır. Davranışın getirdiği faydanın yoğunluğu, süresi veya ne kadar fazla kişiye fayda sağladığı davranışı değerli kılan unsurlardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi pragmatizme uygun bir yargıdır?

- A) Ahlaki seçim, kişinin özgür iradesinden kaynaklanır.
B) Ahlak, erdemli yaşamın bir aracıdır.
C) İyi olanın yapısı kavranamaz.
D) Mutlu olmak için hem maddi hem de ruhsal unsurlar gereklidir.
E) İnsan eylemlerinin değerini, davranışın getireceği sonuçlar belirler.

6. Akıl yoluyla sahip olabileceğimiz iyilik, adalet, cesaret ve ölçülülük gibi ahlaki değerler, olgusal ve toplumsal dünyadan bağımsız olarak vardır. Bireylerin beklenti ve isteklerinden uzak olan bu değerler kavramsal ve aşkın bir varlık alanına aittir.

Bu düşünceye sahip olan filozof aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Kant   B) Platon   C) Aristoppos
D) Hobbes   E) Aristoteles

7. Herhangi bir yasaya veya ilkeye göre yapılan davranışlar ahlaki değildir. Ahlaki davranış, kişinin davranışlarından çıkar ve kişinin kendi iyiliğine göre oluşturulur. Kişinin çıkarını ön planda tutan her davranış değerlidir. Bunun dışındaki şeyler ancak kişiye yardım sağlıyorsa ahlaki bir değer kazanır.

Egoizm ahlak anlayışını ifade eden bu parçaya göre aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Ben sevgisi temel ahlaki değerdir.
B) Kişi, kendi yaşamını korumak amacıyla eylemde bulunur.
C) Toplumsal çıkarlar düşünülerek eylemler yapılmalıdır.
D) Ahlaki iyiyi ve kötüyü birey belirler.
E) Birey, daima kendi faydasına uygun davranır.

8. Anarşizme göre insanlar, devlet ve toplumsal yasalar olmadan daha mutlu yaşarlar. Çünkü siyasi ve ahlaki ilkeler insan davranışlarını kısıtlayan olgulardır. İnsanın özgür ve mutlu olabilmesi için kuralların ve yasaların olmadığı bir yaşam gereklidir. Bir sınırın, siyasi belirlenimin ve ahlaki düzenin olmadığı dünya, mutlu bir dünyadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi anarşizme uygun bir yargıdır?

- A) Genel ahlaki değerler yerine, eylemlere yön veren sübjektif değerlerimizden bahsedebiliriz.
B) Ahlaki yasalar en fazla sayıda insana ulaşmayı amaçlamalıdır.
C) İnsan, sezgilerine dayanarak neyin iyi olduğuna karar vermelidir.
D) Erdemli ve bilgili insan, evrensel ahlaki ilkelere ulaşır.
E) Ahlaki davranış iyi niyete dayalı bir ilkeden çıkmalıdır.

9. I. İyi bir davranış, bir sonuç beklenerek yapılıyorsa ahlakidir.
II. Ahlaki davranış bir yasadan çıkmaz.
III. Ahlaki davranış koşul içermez.
IV. Ödeve uygun değil, ödevden dolayı yapılan davranışlar ahlakidir.

Bu açıklamalardan hangileri ödev ahlakı hakkında doğru bir bilgidir?

- A) I ve II   B) II ve III   C) I ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

10. Kant'ın ödev ahlakına göre, insanlarla konuşurken doğruyu söylemek iyi bir eylemdir. Fakat başkalarına iyi görünmek için doğruyu söylemek veya ayıplanacağını düşündüğü için yalan söylememek ahlaki değildir. Sadece iyi bir davranış olduğu için eylemde bulunmak herkes için geçerli olabilecek ahlak kurallarının temelidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Kant ahlakına uygun değildir?

- A) Ahlaki davranışlar, eylemin sonucu düşünülerek yapılmaz.
B) Aldığımız karar ne kadar fazla kişiye fayda sağlıyorsa o kadar ahlakidir.
C) Ahlak, iyi niyete bağlıdır.
D) Evrensel ahlak ilkeleri vardır.
E) Ahlaki bir davranış koşul içermemelidir.

1. Hiçbir strateji düşünmeden direk savaşa atlamak ne akıl işidir ne de cesaret göstergesidir. Aynı şekilde çok zengin bir insanın, tüm parasını düşünmeden savurması da ne akıl işidir ne de cömertliktir. Bunun gibi korkaklık yaparak savaştan kaçmanın veya pintilik yapıp zenginliğini kimseyle paylaşmamanın da ahlaki bir yönü yoktur.

Aristoteles'in bu görüşüne göre aşağıdakilerden hangisi doğru bir yargıdır?

- A) Birey, neyin doğru veya yanlış olduğuna sezgileriyle karar vermelidir.
B) Birey, davranışlarında orta olanı bulmalıdır.
C) Bireysel ihtiyaçlarımıza uygun davranmak ahlakidir.
D) Kötü ve acı olandan kaçmak insanı ahlaki iyiye götürür.
E) İyi niyet, her davranışın ahlaki ilkesi olmalıdır.

2. I. Spinoza'ya göre evren, yaratan doğa ve yaratılan doğa olarak ikiye ayrılır. Bu iki doğa, tanrısal bir bütünlüğü oluşturur.
II. Hegel'e göre gerçek varlık, sadece "Mutlak Ruh" ve "Geist" anlamına gelen Tanrı'dır. Doğa ve evren; Tanrı'nın kendini tanıması, amaç olarak kendine ulaşmasıdır.
III. Südür anlayışına göre, evrendeki tüm varlıklar, belirli bir düzen ve sıralama ile Tanrı'dan taşarak oluşmuştur.

Verilen felsefi görüşler aşağıdaki akımlardan hangisi ile örtüşür?

- A) Panteizm   B) Teizm   C) Deizm
D) Ateizm   E) Agnostisizm

3. Yaratıcı varlık için bir başlangıç veya bir son düşünülmez. Hiçbir şey yokken bile var olan yaratıcı, her şey yok olsa bile var olmaya devam edecektir. Bu nedenle yaratıcı varlığın bireysel zihinlerde yok olduğu bile düşünülemez.

Bu parçada Tanrı'nın hangi özelliği açıklanmaktadır?

- A) Biricik olduğu
B) Ezeli - ebedî olduğu
C) Mutlak iyi bir varlık olduğu
D) Evrenle bütün olduğu
E) Mutlak gücü olduğu

4. **Aşağıdakilerden hangisi din felsefesinin temel sorularından biridir?**

- A) Varlığın ana maddesi nedir?
B) Evrenin sonluluğunun bilgisi elde edilebilir mi?
C) İyi davranışın ölçütü nedir?
D) Özgür eylemlerimizden söz edebilir miyiz?
E) Evrenin ardında bulunan tinsel bir varlığın kanıtları nelerdir?

5. Platon'a göre, ruh bedenden önce vardır. Tanrı, insan ruhunu bedeninden önce ve erdem açısından bedenden daha üstün bir nitelikte yaratmıştır. Beden, insan ruhunun içinde hüküm sürdüğü bir araçtır. Ezeli ve ebedî nitelikte olan ruh, geçici beden yok olduktan sonra idealar dünyasında yaşamaya devam edecektir.

Platon, bu görüşlerinde hangi din felsefesi sorusunu cevaplamaktadır?

- A) Evren yaratılmış mıdır?
B) Vahiy mümkün müdür?
C) Tanrı bir midir? Çok mudur?
D) Tanrı'nın varlığının kanıtları nelerdir?
E) Tanrı evren ilişkisi nasıldır?

6. Filozof, ele aldığı kavrama eleştirel bir gözle bakmalıdır. Örneğin din konusunda; dinin ilkelerini, kutsal değerlerini ve mucizelerini tutarlı akıl yürütmelerle eleştirmelidir. Aksi hâlde dinin ilkeleri düşüncenin de ilkeleri olarak kabul edilirse yapılan düşünsel etkinlik felsefi olmaktan çıkar.

Buna göre "dinin ilkelerini düşüncenin de ilkeleri" olarak kabul eden düşünme biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Teoloji   B) Sosyal bilimler   C) Doğa bilimi
D) Metafizik   E) Din felsefesi

7. I. Akıl ve mantık yoluyla, inanç hakkında akıl yürütmeler yapar.
II. Amacı, kavramsal ve tümel bir bilgiye ulaşmaktır.
III. Din kavramını, bir inanç sistemi temelinde açıklar.
IV. Belli bir din hakkındadır.
V. Tüm dinlerin içerdiği ortak kavramları inceler.

Din felsefesi hakkında yukarıdaki bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve IV   B) III ve IV   C) II ve V
D) I ve II   E) II ve III

8. • Evrende olan biten her şeyin bir nedeni vardır.
• Herhangi bir şeyin yoktan var olması mümkün değildir.
• Evren, kendi kendisinin nedenidir.

Verilen bilgiler aşağıdaki görüşlerden hangisine ait olabilir?

- A) Teizm   B) Deizm   C) Ateizm
D) Düalizm   E) Agnostisizm

9. Sokrates, Platon ve Aristoteles'in Tanrı hakkındaki görüşleri teist karakterlidir. Bu filozoflar, evrenden bağımsız bir tanrı anlayışı ortaya koyarak Tanrı'yı, evrendeki her şeyin sebebi sayarlar ve onu kendi başına yeten bir varlık olarak tanımlarlar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi teizme uygun bir yargıdır?

- A) Tanrı, zaman ve mekâna içkindir.
B) Tanrı, dünyayı yaratmıştır ve işleyişine karışmamaktadır.
C) Tanrı, hem maddesel hem de ruhsal niteliktedir.
D) İlahi mucizeler anlamsızdır.
E) Tanrı, evreni yoktan yaratmıştır.

10. Orta Çağ'da yapılan Tanrı kanıtlamalarından ontolojik kanıtlamaya göre, eksik bir varlık olan insanın, kendiliğinden veya doğaya dönük edindiği bilgilerden Tanrı kavramına ulaşması imkânsızdır. Tanrı kavramı, zihnimizde zorunlu olarak bulunur ve bu ide, Tanrı tarafından zihnimize yerleştirilmiştir. Bu nedenle her insanda aynı niteliklerle tanımlanan bir Tanrı kavramı mevcuttur.

Bu parçadan yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Olgusal araştırmalar, zihnimizi Tanrı kavramına ulaştırır.
B) Evren, maddi ve determinist ilkelerle açıklanabilir.
C) Yaşamının sonluluğu, insan zihninde öte dünya ve Tanrı fikrini doğurur.
D) Tanrı'nın ne olduğu, ancak kendisinden yola çıkılarak bilinir.
E) Tanrı'nın varlığı mümkün değildir.

1. El Kindî'ye göre evren, öncesiz değildir, sonradan yaratılmıştır. Evrende var olan varlıklardaki oluşum, bize zaman kavramının gerçekliğini bildirir. Zamanın varlığı; evrenin bir başlangıcı, bir sonu ve bir başlatıcısı olduğu gösterir.

- I. Ruhun ölümsüzlüğü
- II. Tanrı'nın varlığı
- III. Evrenin sonluluğu
- IV. Kötülüğün varlığı

Kindi bu görüşlerinde hangi din felsefesi sorularına cevap vermektedir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) III ve IV
- D) I ve IV
- E) II ve IV

2. İnançın esaslarını, Tanrı'nın varlığını ve ruhun ölümsüzlüğünü akla dayanan nedenlerle, nesnel ve evrensel bir biçimde açıklamaya çalışan düşünce alanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Teoloji
- B) Ontoloji
- C) Ahlak felsefesi
- D) Din felsefesi
- E) Estetik

3. I. Evrendeki her şeyin nedeni Tanrı'dır. Tanrı'da içkin olan varlıklar Tanrı ile aynı anlama gelmez. Tanrı evrene aşkındır.
- II. Evreni oluşturan madde ezeli ve ebedidir.
- III. Evrende görülen her şeyin toplamı Tanrı'dır.
- IV. Birden çok Tanrı vardır.

Yukarıda açıklaması verilmeyen din felsefesi akımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Panteizm
- B) Panenteizm
- C) Politeizm
- D) Ateizm
- E) Deizm

4. İnsanoğlu yaratılışından itibaren varlığının kaynağını, yaşamının amacını ve evrendeki olayların gizemlerini deneyimsel ve akılsal etkinliklerle çözmeye çalışmıştır. Buna bağlı olarak felsefi, bilimsel, gündelik vb. bilgi türleri ortaya çıkmıştır. Bu bilgi türlerinden biri de dinî bilgidir. İnsanın ne zaman ve nasıl yaratıldığı farklı dinî inanışlarda farklı şekillerde açıklanmıştır: Yahudiler Adem ve Havva'dan geldiğimizi söylerken Hint dinleri ruh ve madde kaynaklı olduğumuzu veya Brahma'dan geldiğimizi söylemişlerdir. Mayalar ise bataklıklarda yetişen mısır koçanlarından geldiğimize inanmışlardır.

Buna göre dinî bilgi hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) İnsanlara inanç ilkelerini verir.
- B) Eleştirel bir aklın ürünüdür.
- C) Varlığa nesnel bir şekilde yaklaşır.
- D) Verdiği cevaplar olgusalılık içerir.
- E) Rasyonel bir etkinliktir.

5. İbni Rüşd, Tanrı varlığı kanıtlanmasında dış dünya ile insan yaşamının uyumlu olmasından yola çıkar. Ona göre yaşadığımız dünyadaki her şey insana uygun bir şekilde yaratılmıştır. Yaşamımızı sürdürmemiz için gerekli olan her şey doğadan elde edilebilmektedir. Bu uyum kendiliğinden meydana gelemecek kadar mükemmeldir. Bu nedenle evren, Tanrı tarafından yaratılmış olmalıdır.

İbni Rüşd'ün bu görüşünden hareketle aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşabilir?

- A) Dinî yargıların kesinliği yoktur.
- B) Tanrı'nın varlığı bilinmezdir.
- C) Evrendeki düzen, bir yaratıcının varlığını zorunlu kılar.
- D) Akıl ve inanç birbiri ile uyumsuzdur.
- E) Evrende belirsizlik vardır.

6. Aşağıdakilerden hangisi din ile felsefe arasındaki ortaklıklardan biridir?

- A) Varlığın kaynağını ve mahiyetini araştırmak
- B) Gerçekliği bütünüyle ele almak
- C) Bilginin teorik yönüne önem vermek
- D) Hikmet bilgisini oluşturmak
- E) Eleştirel olmak

7. Teleolojik görüşe göre evrendeki her şey, ereğini gerçekleştirmek için vardır. Örneğin doğanın kendine içkin bir ereği vardır ya da insanlar, özgür iradeleri ile ruhsal erekler doğrultusunda karar verir. Bu nedenle doğadaki canlılık veya insan iradesi sıradan bir determinizm ile açıklanamaz.

Buna göre teleolojik görüşün "erek" kavramı ile kastettiği anlam aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Amaç
- B) İnanç
- C) Rastlantı
- D) Sebep
- E) Düzen

8. Spinoza'nın panteist görüşüne göre, Tanrı bilgisine sahip olmak çok önemlidir. Çünkü panteizm için bütün evren Tanrı'dadır. Dolayısıyla bir şeyi bilmek aynı zamanda Tanrı'yı bilmektir. Tanrı'nın bilgisi edinildiğinde de tüm evrensel sistemin bilgisine sahip oluruz.

Aşağıdakilerden hangisi Spinoza'nın panteist görüşüne uygundur?

- A) Tanrı ve doğa farklı niteliktedir.
- B) Tanrı, her varlığın özünde bulunan hakikattir.
- C) Duyu bilgisi en nitelikli bilgi türüdür.
- D) Evren, ideal bir yapıda değildir.
- E) Maddi dünya, sonlu bir yapıdadır.

9. Din felsefesi, yeryüzünde bulunan tüm dinî inançları ortaklık, bütünlük ve tutarlılık temelinde ele alır. İnançların; evreni, insanı ve varoluşu açıklama gücünü eleştirel bir şekilde inceler.

Aşağıdakilerden hangisi din felsefesinin kavramlarından değildir?

- A) Tanrı
- B) İnanç
- C) Kutsal
- D) İyi
- E) Peygamber

10. "Özgürlük, sonsuzluk, varlığın ilk nedeni, Tanrı'nın varlığı, varlığın özü ve amacı gibi metafizik konular hakkında insan zihninin bir bilgi sahibi olamayacağını düşünen" felsefi akım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Teizm
- B) Deizm
- C) Agnostisizm
- D) Panteizm
- E) Panenteizm

1. Siyaset felsefesi; devleti yönetme gücü, bu gücün kaynağı ve ideal devletin ne olduğu üzerine eleştirel sorular sorar.

Aşağıdakilerden hangisi siyaset felsefesinin kavramlarından değildir?

- A) Egemenlik   B) Hakikat   C) Adalet
D) Hak   E) İktidar

2. Liberalizme göre, toplumsal düzen ve siyasi anlayışın temelinde bireysel özgürlük vardır. Bireysel özgürlük, toplumun ilerlemesinin ve ekonomik gelişmenin anahtarıdır. Bu nedenle devlet, insanların serbestçe ticari ve ekonomik faaliyette bulunmasını ve mal alıp satmasını sağlamalıdır. Sosyalizme göre ise siyasi düzen, toplumsal eşitliğe ve gelir dağılımı eşitliğine dayanmalıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sosyalizmin devlet anlayışına uygundur?

- A) Toplumsal eşitlik geleneksel egemenlik temelinde sağlanır.
B) Ekonomik rekabet, toplumdaki üretim ve tüketim döngüsünü canlandırır.
C) Toplumsal eşitlik özel mülkiyet temelinde sağlanır.
D) Ekonomi alandaki temel prensip "Bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler" olmalıdır.
E) Toplumsal eşitlik toplumsal mülkiyet temelinde sağlanır.

3. I. Hukukun insanlara verdiği yetkilere dir.
II. Kişisel çıkarlarının hukuk tarafından korunmasıdır.
III. Kişilerin başka kişilerden veya devletten isteyebileceği şeylerdir.
IV. Kime ne gerekiyorsa onun sağlanmasıdır.
V. Kişinin kendi iradesiyle, başkalarına zarar vermeden davranışlarını serbestçe yapabilmesidir.

Yukarıdaki açıklamalardan hangileri "hak" kavramının tanımlarından değildir?

- A) I ve II   B) II ve IV   C) III ve V
D) IV ve V   E) I ve IV

4. I. Platon'a göre insanlar, kendi başlarına yaşamlarını sürdürmezler. Başkalarına ihtiyaç duyan insanlar, toplumsallaşarak devletin oluşmasına neden olmuştur.
II. Farabi'ye göre insanlar, birbirinin ihtiyacını gidermeye ve yardımlaşmaya muhtaçtır. Kendi türüyle bir arada yaşamak, insanında doğasında vardır.
III. İbni haldun'a göre devlet, insanın toplumdaki diğer insanların saldırı ve zulmünden korunmak için kurduğu bir kurumdur.

Bu filozofların iktidarın kaynağı konusundaki ortak görüşleri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Devlet, toplum sözleşmesi ile oluşturulmuştur.
B) İktidar, gücünü tanrısal bir özden alır.
C) Devlet, doğal bir kurumdur.
D) Devlet, insanların özgür iradesi ile uzlaştıkları bir kurumdur.
E) Devlet, Tanrı'nın yeryüzündeki gölgesidir.

5. Augustinus'a göre insan, kendi günahı nedeniyle Tanrı katından bu dünyaya düşmüş ve fiziki dünyadaki devletlerin varlığına ihtiyaç duymuştur. Ancak dünyevi olan bu devletler, hiçbir zaman ideal, adil ve eksiksiz bir yapıda olamayacaktır. Dünyevi devletlerin bu ideale az da olsa yaklaşmaları için kilisenin yönetimine ve Tanrı'nın isteği bir yaşamı sürdürmeye ihtiyaçları vardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Augustinus'un siyaset anlayışına uygun değildir?

- A) Devletler, dinî inancın yol göstericiliğine ihtiyaç duyar.
B) Devlet, ideal ve tanrısal bir gerçeklikten hareketle yönetilmelidir.
C) Siyasi iktidarın kaynağı Tanrı'dır.
D) Dinden uzak olan devletler, mutlak iyilikten uzaktır.
E) İnsanlar, seçtikleri kişiler tarafından yönetilmelidir.

6. Toplumda bulunan ahlak ilkeleri ve siyasi kurumlar bireylerin özgürlüğünü ve yaratıcılığını yok eder. Siyasi iktidarlar, bireyleri baskı ile biçimlendirmeye çalışırken aynı zamanda bireylerin sahip olduğu gücü de etkisiz hâle getirir. Toplumdaki ahlaki ve siyasi baskının nedeni budur. Din, ahlak, siyaset, eğitim gibi kurumlar, bireylerin öznelliklerini yok etmekte ve herkesi tek tipleştirmektedir.

Anarşizme ait bu görüşe göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Toplumsal kurallar bireylerin uzlaşması ile kurulmalıdır.
B) Bireyin özgürlüğü, ancak demokratik devletlerde gerçekleşir.
C) Toplumsal kurumlar insan özgürlüğü ile bağdaşmaz.
D) Devlet, doğal bir zorunluluktur.
E) Ekonomik özgürlüğü olan siyasi yapılar bireysel özgürlüğü de sağlar.

7. Hobbes'a göre, insanlar, kendi doğalarına ve güvenliklerine zarar verecek bir şeyi asla yapmazlar. Bu durum, doğada herkesin herkesle savaşını ortaya çıkarmıştır. Güvensizlikten kaynaklanan bu savaş ortamı, devletin kurulmasıyla son bulmuştur. Bu sayede insan, kendi can ve mal güvenliğini korumuştur. Bu nedenle devlet, insanların yaşamını devam ettirebilmesi için zorunlu bir kurumdur.

Aşağıdakilerden hangisi Hobbes'un siyaset görüşlerine uygundur?

- A) Devlet, yardımlaşma ve dayanışma temelinde oluşturulmalıdır.
B) Kötülük içerikli davranışlar, devletin varlığından kaynaklanır.
C) Devlet, demokrasi ile yönetilmelidir.
D) İnsanlar bencilliklerinden dolayı bir devlet kurmuştur.
E) Devlet, doğal bir kurumdur.

8. I. İktidar, insanların korunma ve güvenlik ihtiyaçlarından kaynaklanır.
II. Yöneticiler, Tanrı'nın buyruklarını yerine getirmek için vardır.
III. Toplumsal düzen, insanların uzlaşması ile var olmuştur.

Yukarıda "İktidarın kaynağı nedir?" sorusuna verilen cevaplar sırasıyla hangi görüşleri temsil etmektedir?

- A) Doğalcı görüş - Tanrısal görüş - Toplum sözleşmesi
B) Toplum sözleşmesi - Doğalcı görüş - Tanrısal görüş
C) Tanrısal görüş - Toplum sözleşmesi - Doğalcı görüş
D) Doğalcı görüş - Toplum sözleşmesi - Tanrısal görüş
E) Toplum sözleşmesi - Tanrısal görüş - Doğalcı görüş

9. Devletin ve toplumun gücüne karşı kişiyi koruyan haklardır. Bu hakların diğer adı "koruyucu haklar"dır. Yaşam hakkı, özel mülk edinme hakkı, dinî yönelim özgürlüğü, haberleşme ve düşünce özgürlüğü bu haklardandır.

Yukarıda özellikleri verilen haklar aşağıdaki seçeneklerden hangisiyle adlandırılır?

- A) Kamusal haklar
B) Seçme ve seçilme hakkı
C) Kişisel haklar
D) Toplumsal ve ekonomik haklar
E) Siyasi haklar

1. (I) Toplumun yönetim ilkelerinin temeli nedir? (II) Neden, devleti yöneten gücün kurallarına uymak gerekir? (III) Yönetenlerin kurallarına hangi koşullarda uyulur?

Yukarıda verilen sorular siyaset felsefesinin hangi problemini kavramaya yöneliktir?

- A) Egemenliğin kullanış şekilleri nelerdir?
B) Sivil toplumun anlamı nedir?
C) Bürokrasiden vazgeçilebilir mi?
D) İktidarın kaynağı nedir?
E) İdeal yönetim biçimi nedir?

2. Platon'a göre ideal bir toplumda, her insan kendine uygun olan işi yapar ve diğer kişilerle eşgüdümlü çalışır. Mesela devleti yönetecek kişilerin, filozof olması gerekir. Çünkü akılsal erdemleri ile devleti yönetebilecek en nitelikli insan odur. Adil bir toplum, filozofların kral, kralların da filozof olduğu bir yönetim biçimidir.

Buna göre Platon'un siyaset felsefesi hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Devlet, bireylerin özgürlüklerini gözetmelidir.
B) Devlet, demokrasi ile yönetilmelidir.
C) Kamusal yarardan çok bireysel yarar düşünülmelidir.
D) İnsanlar mutlak bir özgürlükle yaşamaktadır.
E) Devlet, bütünsel bir yapıdadır.

3. İbni Haldun'a göre toplum, insanların birbirine muhtaç olmasından kaynaklanan doğal bir zorunluluktur. Devletin temel amacı bireyleri, başkalarının saldırılarından korumaktır. Bireyleri korumak için de toplumsal yasalar gereklidir. İnsanlar kendileriyle birlikte diğer insanların özgürlüklerini ve haklarını korumak için bu yasalara uymak zorundadır.

Aşağıdakilerden hangisi İbni Haldun'un devlet ve toplum hakkındaki bu görüşlerine uygundur?

- A) Devlet, toplumsal sözleşme ile oluşturulmuştur.
B) Kişilerin güvenli yaşamları için siyasi bir kurum gereklidir.
C) Bireyler, doğal ortamda kendi başlarına güvenle yaşayabilir.
D) Devlet, özgürlük temelinde kurulmuştur.
E) Toplum, gerektiğinde devlet için kendini feda etmelidir.

4. Rousseau'ya göre siyasi bir toplum, tüm bireysel iradelerin ortaklaşması üzerine kurulmuştur. Böylece kişilerin iradeleri genel iradeye devredilmiştir. Rousseau bu durumu şöyle ifade eder: "Her birimiz bütün varlığımızı ve bütün gücümüzü bir arada genel istemin buyruğuna verir ve her üyeyi bütünü bölünmez bir parçası kabul ederiz." Rousseau'ya göre, devlet kurmak için toplumsal bir sözleşme imzalayan insanların amacı, doğa durumundayken sahip oldukları özgürlüğü ve eşitliği koruyabilmektir.

Buna göre, Rousseau'nun siyaset felsefesiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Devlet, anlaşmaya dayanan yapay bir kurumdur.
B) İnsanlar için eşitlik mümkün değildir.
C) Devlet, iktidarın soyundan gelen yetkilerini kullanmasını sağlamalıdır.
D) Doğa durumundaki savaş ortamından kurtulmak için devlet kurulmuştur.
E) Devlet, güç üzerine kuruludur.

FUZION

5. Campanella, Güneş Ülkesi adlı eserinde toplumsal yaşamı şöyle ifade eder: Güneş Ülkelilere göre, yoksulluk insanları alçaltır, hilelere, kurnazlıklara, hırsızlıklara, yalancılıklara, serseriliğe götürür, onlarda yurt sevgisini azaltır. Zenginlikse insanları kolayca gururlu, cahil, küstah, palavracı, hain, kendini beğenmiş, bencil, iftiracı yapar. Oysa her şeyin ortak olduğu Güneş Ülkesi'nde, herkes aynı zamanda hem zengin, hem yoksuldur. Zengindir çünkü kent bütün ihtiyaçlarını karşılar; yoksuldur çünkü hiç kimsenin kendi eşyası yoktur, her şey ortaktır. Güneş Ülkeliler mala ve mülke köle olmazlar, sadece ondan yararlanırlar.

Buna göre Campanella, Güneş Ülkesi adlı eserinde ideal devletin temel özelliğinin ne olmasını ister?

- A) Adil olma
B) Özgür olma
C) Özel mülkten arınmış olma
D) Bireysel çıkarları düşünme
E) Genelin iradesinden kaçınma

6. I. Yusuf Has Hacıp'e göre, siyasi bir yapıda yaşayan birey, tanrısal erdemleri özümseyerek devleti ayakta tutmak için üzerine düşen her görevi yerine getirmelidir. Devlet de bu kişilere karşı adil olmalıdır.
- II. Montesquieu'ya göre yasama, yürütme ve yargı birbirinden ayrılmalı, siyasi güç sınırlandırılmalıdır. Böylece bireyler için adil bir siyasi sistem oluşturulabilir ve bireyler de yasalara uygun davranışlar gerçekleştirebilir.

Bu görüşlerin cevap vermek istediği siyaset felsefesi sorusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Birey devlet ilişkisi nasıl olmalıdır?
B) İktidarın kaynağı ne olmalıdır?
C) Meşruiyetin kaynağı nedir?
D) İdeal bir devlet mümkün müdür?
E) Bürokrasi zorunlu mudur?

7. İnsanların toplumsal yaşantılarının temelinde ekonomik özgürlük olmalıdır. Devlet, bireylerin ekonomik girişimlerini desteklemelidir. Bunun yanında devlet, ekonomik ve ticari faaliyetler ile uğraşmamalı sadece yapılan ekonomik çalışmaları denetlemelidir. Böylece ideal bir toplumsal düzen oluşacaktır.

Yukarıdaki ideal devlet tasarımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sosyalizm   B) Anarşizm   C) Liberalizm
D) Demokrasi   E) Teokrasi

8. Davranışlarımızın yazılı yasalara ve hukuk kurallarına uygun olmasıdır. Siyasi iktidarı elinde bulunduran kişi veya gruplar üzerinden tanımlarsak siyasi gücün kullanım şeklinin yasalara veya kişisel haklara uygun olarak gerçekleştirilmesidir.

Bu parçada sözü edilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sivil toplum   B) Bürokrasi   C) Hak
D) Meşruiyet   E) Egemenlik

9. Platon'a göre devletin doğası, bireyin doğasının devamıdır. İnsan ruhundaki üç erdem, devletteki üç toplumsal sınıfa karşılık gelir. Toplumsal sınıfların en alt basamağında maddeye ve bedene düşkün olan üreticiler, işçiler, köylüler ve zanaatkarlar vardır. Orta basamakta, cesaret erdemini taşıyan bekçiler yani askerler vardır. En üst basamakta ise manevi değerlere önem veren bilginler, filozoflar ve yöneticiler vardır. Toplumdaki her sınıf kendi doğasını gerçekleştirirse toplumsal ve siyasi düzen de doğal olarak sağlanmış olur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Platon'un devlet görüşüne uygundur?

- A) Devlet, bireylerin ortak iradesinin bir sonucudur.
B) Devlet, bir sözleşme ile kurulmuştur.
C) İnsan doğası gereği siyasi bir yapı içinde yaşayamaz.
D) İnsanın mutluluğu için devletin var olması gerekir.
E) En iyi yönetim biçimi demokrasidir.

10. **Aşağıdakilerden hangisi siyaset felsefesinin temel sorularından değildir?**

- A) İktidar, kaynağını ve gücünü nereden alır?
B) Egemenliğin kullanılış şekilleri nelerdir?
C) Siyasi bir topluluk içinde yaşayan birey için iyi nedir?
D) Bireyin temel hakları nelerdir?
E) Temel hakların güvenceye alınması ne demektir?

1. Yeşil ormanların içinde gezerken yolun sonunun engin bir maviliğe açıldığını görüyorsunuz ama bu görüntü sizde herhangi bir duygu uyandırmıyor. Çünkü ağaçların yeşil veya denizin mavi olmasının fiziki dünyanın geçici özellikleri olduğunu biliyorsunuz. Bu nedenle doğaya olgusal açıdan baktığınızda hiçbir güzellik görmüyorsunuz. Herkesin sizinle aynı fikirde olduğunu da biliyorsunuz. Hemen aklınıza bir soru düşüyor: “Güzellik doğada değilse zihnimde bulunan bu güzellik fikrinin kavramsal bir gerçekliği olmalıdır.”

Aşağıdakilerden hangisi bu düşüncelerle örtüşen bir yargı değildir?

- A) Görünüşlerin bir güzelliği yoktur.
B) Güzellik, zihinsel bir kavramdan ibarettir.
C) Dış dünya evrensel bir güzellik içermez.
D) Güzellik, ideaların bir özelliğidir.
E) Güzellik öznedir.
2. Bir Delinin Hatıra Defteri adlı eserin tiyatro oyununu defalarca izledim. Her izlediğimde hem aynı duyguları hem de bir önceki izleyişimde alamadığım başka duyguları hissettim. Oyunun konusu ve oyunculuk her izleyişimde beni etkiledi.

Buna göre sanatla ilgili aşağıdakilerden hangisi doğru bir yargıdır?

- A) Sanat, insanın güzellik karşısında duyduğu heyecanın, yaratıcı tekniklerle dışavurumudur.
B) Sanat, izleyicisini etkiler ama ondan etkilenmez.
C) Sanat, sanatçının kişiliğinden etkilenmez.
D) Sanat, her çağda aynı güzellik değerlerine sahiptir.
E) Sanat eseri, beğeni uyandırmak zorunda değildir.
3. Aristoteles’e göre insan, çevresinde gördüğü nesnelerin benzerlerini yapabilme yeteneği ile var olmuştur. Çevresindeki olayların ve varlıkların yansıttığı fikri eserinde gösteren sanatçı, bu yeteneğe sahip olan üst düzeydeki kişidir.

Aşağıdakilerden hangisi Aristoteles’in sanat görüşüne uygundur?

- A) Sanat, insanı gerçeklikten uzaklaştırır.
B) Sanat, doğadaki varlıkların, gerçekliğine yakın bir şekilde ifade edilmesidir.
C) Sanat doğada var olmayan bir güzelliğin sanatçı tarafından yaratılmasıdır.
D) Sanat, güzellik hakkındaki genel kalıplara başkaldırıcıdır.
E) Sanat, kültürel farklılıklar oluşturmaktır.

4. Bir cep telefonunun yeni çıkan bir modelini gördüğümüz zaman, çok güzel olduğunu söyleriz. Ancak burada bahsedilen güzellik sanatsal anlamdaki güzellikten farklıdır. Çünkü başka bir yeni model cep telefonu çıktığında eskisinin güzelliği hemen unutulacaktır. Sanat eseri ise üzerinden ne kadar zaman geçerse geçsin zaman ötesi bir güzelliğe sahiptir.

Parçada sanat eserinin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Estetik kaygılarla ortaya çıkması
B) Beğeniye hitap etmesi
C) Kalıcı olması
D) Ölçülü olması
E) Somut olması

5. Nuri Bilge Ceylan’ın “Bir Zamanlar Anadolu’da” adlı filmi bir cinayet soruşturmasını konu alır. Filmde insanlara “Acaba bu sahnenin amacı neydi?” sorusunu sorduran çok bilinen bir elma sahnesi vardır: “Adam elma ağacını salladıktan sonra elmalar yere düşer ve bir elma yokuş aşağı tek başına yuvarlanır. Sahne uzar, elma yuvarlanmaya devam eder. Seyirciler ne olacak acaba diye düşünürken elma bir dereye düşer ve dere elmayı sürüklemeye devam eder. Seyirciler merakla elmanın filmde polislerin aradığı cesede takılacağını düşünür ve zihninde filmi sonlandırır. Ama elma yuvarlanmaya devam eder ve filmin elma sahnesi böylece biter.” Nuri Bilge Ceylan’a bu sahneyi neden çektiği sorulduğunda “Elmanın yer çekimi etkisini göstermesi hoşuma gittiği için çektim.” demiştir. Zaten bir sanat eserinin var olmasının tek amacı “güzel”i yakalayabilmek değil midir? Ayrıca sahne gerçekten güzel.

Bu parçada sanatın hangi özelliği anlatılmaktadır?

- A) Estetiklik
B) Toplumsallık
C) Kalıcılık
D) Somutluk
E) Ölçülülük

6. Sanat felsefesi sadece sanat eserindeki güzelliği ele alırken, estetik hem doğadaki hem de sanat eserindeki güzelin ne olduğunu sorar.

Aşağıdakilerden hangisi hem estetiğin hem de sanat felsefesinin sorularındandır?

- A) Güzellik nedir?
 B) Güzelin doğası nedir?
 C) Ortak bir sanat tanımının yapılması mümkün müdür?
 D) Özneden bağımsız bir güzellik değerinden bahsedilebilir mi?
 E) Güzelliği niteleyen özellikler nedir?

7. Dostoyevski'nin Suç ve Ceza adlı eserini okurken kendini romanın kahramanı Raskolnikov ile özdeşleştirirsen onun yaşadığı psikolojik durumun etkisine hemen girersin. Dostoyevski, bu karakteri öyle bir anlatmıştır ki o bireysel buhranı yaşamamız imkânsız bir hâl alır. Fakat bu romanı başka bir yazar yazsaydı belki de aynı duyguları bize hissettiremeyecekti ama o yazar da başka duygular verecekti.

Bu parçaya göre sanat eseri hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Eserlerin sanatsal bir kimlik kazanmasında yaratıcılarının etkisi azdır.
 B) Sanat eseri sanatçının zihnindeki tasarımı ile anlam kazanır.
 C) Sanat, doğanın olduğu gibi aktarılmasıdır.
 D) Sanatçı olayları anlatırken diğer sanatçılarla ortak teknikler kullanır.
 E) Sanat eseri her sanatçının elinden aynı şekilde çıkar.

8. Hegel'e göre çağdaş sanat, romantik sanattır. Romantik sanatta biçim, içeriği ifade etmekte yetersizdir. Bu yüzden biçim değil, fikir önemlidir. Romantik sanat, felsefenin de yardımıyla biçimi aşar, evrensel hakikati ve insan yaşamının tüm karmaşıklığını ağırlıklı olarak resim, müzik ve şiir ile anlatır.

Hegel'in sanat anlayışından yola çıkılarak "varlık" alanında hangi felsefi akım içinde olduğu söylenebilir?

- A) Materyalizm   B) Empirizm   C) Fenomenoloji
 D) İdealizm   E) Pragmatizm

9. Sanat alanında otorite kabul edilen kişilerin, güzelliğin ne olduğunu belirlemesine karşı çıkan Marcel Duchamp, 1917 yılında New York'ta, jüri üyelerini protesto etmek için bir nalbuza giderek bir pisuvar sipariş etmiştir. Pisuvarı ters çevirmiş, altına imza atmış ve eserin adını "Çeşme" koyarak sergiye katılmak istemiştir. Ancak eser sergiye kabul edilmemiştir. Bunun üzerine Marcel Duchamp'ın dâhil olduğu dadaist sanatçılar "Sanat Nedir?" tartışması başlatmış ve sanatın sadece göze hitap eden fırça darbeleri, boya teknikleri ve beceri gibi kalıplarla değerlendirilmemesi gerektiğini belirtmişlerdir. Çünkü onlara göre bir sanat eserinin ardındaki fikir ve eleştiri, eserin görüntüsünden daha önemlidir.

Bu parçaya göre aşağıdaki yargılardan hangisi dadaizme uygun bir görüştür?

- A) Sanat için yapılan her eser değerlidir.
 B) Sanat eseri, kişide haz ve heyecan uyandırmalıdır.
 C) Beğeni yoksa sanat da yoktur.
 D) Sanatsal güzellik nesnellik içerir.
 E) Evrensel bir güzellik algısı vardır.

1. “Böylece tanrı ile ilgili olarak iyilik ve güzellik nitelikleri aynı şeylerdir veya iyi olan ile güzel olan aynı gerçeklerdir. Onu görmeyen insan iyi olarak arzu edebilir ama gören insan onun güzelliğiyle dolar, olağanüstü şeyler görür ve bundan büyük bir haz duyar. Bütün diğer aşklara güler, daha önce güzel olduğunu düşündüğü şeylere küçümsemeye bakar.” (Plotinos)

Bu parçada hangi iki bilgi alanının ilişkisinden bahsedilmektedir?

- A) Sanat – Felsefe   B) Sanat – Bilim
C) Sanat – Siyaset   D) Sanat –Toplum
E) Sanat – Ahlak

2. I. Özgün olması
II. Somut olması
III. Doğru bir anlam yansıtması
IV. Güzellik içermesi
V. Toplumsal sorunları dile getirmesi

Yukarıdakilerden hangileri bir sanat eserinde olması gereken zorunlu özelliklerden değildir?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) IV ve V
D) III ve V   E) II ve III

3. Oyun kuramına göre, sanat ile oyun aynı şeydir. Sanat, faydacı amacı gütmeyen, sadece kendisi için icra edilir. Oyun da başka bir amacı olmadan sadece oynamak için oynanır. Oyun, insanı insan yapan bir eylemdir ve insan oynadığı sürece insandır. Sanat ve oyun, insanı hayal dünyasına yönlendirir ve kişinin dış dünya ile bağlarını koparır.

Sanat hakkında bu görüşlere sahip olan düşünür aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Platon   B) Aristoteles   C) Kant
D) Schiller   E) Croce

4. İnsan, var oluşu gereği yaşamı boyunca karşılaştığı her şeyde bir anlam arar. Ancak bir sanat eseri, hiçbir zaman o anlamı kendi içinde taşımaz. Anlam, sanat eserinin yorumlanmasındadır. Belki de tarih boyunca insanların yorumlamasından uzak kaldığı için bir anlam bulamamış ve yitip gitmiş birçok sanat eseri vardır. Eğer o eserler insanlara ulaşırdı insanlar onun içinden istedikleri anlamları çıkarırdı, eseri değerli bir hâle getirebilirdi.

Bu parçada sanat eserinin hangi yönünün önemi vurgulanmıştır?

- A) Bireyin ihtiyaçlarını karşılamalıdır.
B) Yaratıcılığa dayanmalıdır.
C) Estetik özne tarafından değerlendirilebilmelidir.
D) Anlamını kendi içinde saklamalıdır.
E) Tek bir anlam ifade etmelidir.

5. Sanatçı doğada bulunan bir varlığı anlama ve bilme kaygısı gütmeyen estetik bir kaygıyla yorumlayarak güzelliği yaratmak ister.

Buna göre sanat ve sanatçı hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Sanat, insanın ruhsal ve duygusal yaratımının bir ürünüdür.
B) Sanat eseri, getireceği maddi kazançla göre değer kazanır.
C) Güzellik arayışı, bir çıkar arayışıdır.
D) Sanatçı, estetik nesneyi olduğu gibi eserine aktarır.
E) Sanat eserinin güzelliği yapıldığı maddi unsurdan gelir.

6. Bir eserin sanatsal değer kazanması için aşağıdakilerden hangisi zorunludur?

- A) Doğayı taklit etmesi gerekir.
- B) Uyum, orantı ve ölçü gerekir.
- C) Bilimsel karakterli olmalıdır.
- D) İnsanların bir gereksinimini karşılamalıdır.
- E) Tanrısal bir varlık tarafından yaratılmalıdır.

7. Nesnelci görüşe göre sanat eseri, güzellik değerini kendisinde taşır ve güzellik insandan bağımsız olarak vardır. Bir nesne güzel ise, insan onu alımlasa da alımlamasa da güzel olmaya devam eder.

Paragrafa göre aşağıdakilerden hangisi nesnelci görüşe uygun bir bilgidir?

- A) Sanat, maddi dünya ile sınırlıdır.
- B) Sanat eserinin değerini kişiler ortaya koyar.
- C) Güzelin tek bir tanımı yapılabilir.
- D) Sanatçı, kendi kültürünü ve düşüncelerini sanata yansıtır.
- E) Sanat, bir beklenti ile icra edilir.

8. Serin bir sonbaharda, Sapanca Gölü'nü gören yüksek bir tepelikte salıncakta sallanırken ormanın ve gölün görüntüsü içimizde bir güzellik ve huzur duygusu uyandırır. İşte bu duygulara sebep olan şeyi araştıran felsefe alanına estetik denir.

Buna göre estetik hakkında aşağıdakilerden hangisi yanlış bir yargıdır?

- A) Temel değeri güzelliştir.
- B) Duygularımız tarafından elde edilen bilgilerin bilimidir.
- C) Duyusal dünyanın güzel olan alanı ile ilgilendir.
- D) Güzel duygusunun kaynağı kişi veya nesne olabilir.
- E) Yargıları olgusaldır.

9. Sinop'taki 28 katlı Erfelek şelalesinin mükemmel bir estetik güzelliği vardır. Ancak sanatsal açıdan bir güzellik içermez. Kapadokya'daki mağaralar içerisine çizilmiş resimler ise tarihî anlamlarından başka sanatsal bir önem de içermektedir. Çünkü bu resimler doğada bulunmayan bir güzellik taşırlar.

Bu parçada sanat eserinin hangi özelliği vurgulanmak istenmiştir?

- A) Estetik bir kaygıyla oluşturulur.
- B) Yaratıcılık sonucu ortaya çıkmıştır.
- C) Duyusal olarak algılanabilir niteliktedir.
- D) Kalıcıdır.
- E) Sanat için ortaya konulur.

10. 17. yüzyılda yaşayan Hollandalı ressam Rembrant, yaşadığı burjuva toplumunda planlı bir şekilde hazırlanan toplumsal eşitsizliği, sürekli çalışan ama hiçbir şey sahibi olamayan yoksulları, tarlalarda bitap düşen ama yiyecek ekmek bulamayan kadınları ve çocukları resmetmiştir.

Bu parçaya dayanarak sanat ve sanatçı hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılr?

- A) Sanatçı, eserlerinde siyasi döneminin öğelerini taşır.
- B) Sanatçı, siyasi erke aykırı davranmamalıdır.
- C) Sanat eserleri, toplumsal değerlerden bağımsız olmalıdır.
- D) Sanatçı, eserlerinde hayal gücü ve soyutlama kullanmalıdır.
- E) Sanat eseri ölçü bakımından estetik olanı yansıtmalıdır.

12. Plotinos'a göre, iki mermer parçasından birinin sanatçı tarafından işlenmiş olduğunu, diğerinin ise çıkartıldığı hâliyle durduğunu düşünelim. Bu kaya parçalarının karşısına geçtiğimizde birinin güzel olduğunu söyleyebiliriz ama diğeri hakkında estetik anlamda bir yorum yapamayız.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Plotinos'un sanat anlayışına uygundur?

- A) Güzellik, maddenin kendisindedir.
- B) Bir nesneye sanat eseri özelliği kazandıran şey bilinçtir.
- C) Madde kendi başına düzensiz, karmaşık ve güzellik yoksunudur.
- D) Güzelliği kaynağı doğadır.
- E) Haz veren şey güzeldir.

FUZION+

11. Türk Sanat Müziği dinlemek ayrı bir ruha sahip olmayı gerektirir. Geçmişe özlem ve hatıralar içinde yolculuk yapmamızı sağlayan bu eserler daha çok orta yaşlı ve yaşlı insanlar tarafından dinlenir. Gençlerin çoğu ise fazla sakin ve temposu düşük olduğu için bu müzik türünü dinlemeyi pek tercih etmez. Çünkü Türk Sanat Müziği'nde kendileri için bir anlam bulamazlar.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Güzelin kaynağı nesnedir.
- B) Müzik sanat türlerinin en yükseğidir.
- C) Sanat eseri, güzellik açısından objektif değildir.
- D) Gençler yeterli sanat eğitimi almadığı için beğeni duyguları gelişmemiştir.
- E) Beğeniler evrensel ilkelere göre gerçekleşir.

13. Kant'a göre güzellik; çikarsız hoşla gidendir, herkesin hoşuna gidendir, kendi dışında bir erek olmadan hoşla gidendir, zorunlu olarak hoşla gidendir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Kant'ın "güzel" tanımına uygun değildir?

- A) Fayda içermez.
- B) Genelgeçer olmayan bir ilkedir.
- C) Evrenseldir.
- D) Nesnedir.
- E) Mutlaktır.